

LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ — LIBERTY

Savaitinis
Jungtinėse Valstijose \$12.00
Kanadoje \$15.00
Kitur užsienyje \$15.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c

NO. 43

*****

PĒNTADIENIS, SPALIO [OCTOBER] 26, 1979

OZONE PARK, N. Y. 11417

*****

68-IEJI METAI

KRISLAI

**Nepaprasta proga
Ir jiems pritrūko kantrybės
Tai pikta provokacija!
Izraelio valdžioje krizė
Geras sukis
Pripažinimo neužtenka**

A. BIMBA

Sios dienos "Laisvės" paskutiniame puslapyje randa pranešimą ir pakvietimą. Pranešimas, kad iš Tarybų Lietuvos atvyksta didelė grupė įvairiausių profesijų bei užsiėmimų žmonių. Pakvietimas: kad ateinantį trečiadienį, spalio 31 dieną "Laisvės" salėje ruošiamas iškilmingas su jais susitikimas.

New Yorko ir jo apylinkių lietuviams proga su svečiais prie puikų vaišių susitikti, pasisveikinti ir pasikalbėti. Tokia puiki proga labai retai pasitaiko. Jos nepraleiskime!

Iškelimu dar apie 2,000 ginkluotų jūrininkų į Jungtinių Valstijų militarinę bazę Guantanamo ilankoje Kuboje teisingai pasipiktinusios ne tik Kubos vyriausybės ir liaudis, bet ir katalikų bei protestantų kunigija. Bendrame paskelbtame pareiškime, jos sako, kad ir joms pritrūko kantrybės, kad ir jos griežiausiai smerkia šią mūsų vyriausybės agresiją prieš Kubą.

Suruošimas ir pravedimas Jungtinių Valstijų Karo Laidyno manevrų Guantanamos ilankoje buvo nepateisinamas provokacinis ėjimas. Jį smerkia visi karo priešai. Niekas iš ten Jungtinėms Valstijoms negrūmoja užpuolimu, ginkluotu išveržimu, tai kam buvo reikalingas tas militarinės jėgos demonstravimas?

Izraelio užsienio reikalų ministro Moshe Dayan pasiūlymas iš premjero Begino kabineto daug ką labai nustebino. Apie tokią galią nebuvo jokių užuominų. Pasitraukimas buvo labai staigus.

Tik dabar iš Dayano rezignacijos laiško Beginui sužinome, kad tarpe jų trynimasis dėl Izraelio santykių su palestiniečiais jau seniai ėjo, kad jau seniai Beginas tuo klausimu su Dayanu nebesiskaitė. Dayan sako, kad tokią padėtį nepakenčiama, ir jis turi pasitraukti. Bet pagrindinius tarpe jų skirtumus palestiniečių klausimu iš rezignacijos laiško suprasti labai sunku, tiesiog neįmanoma.

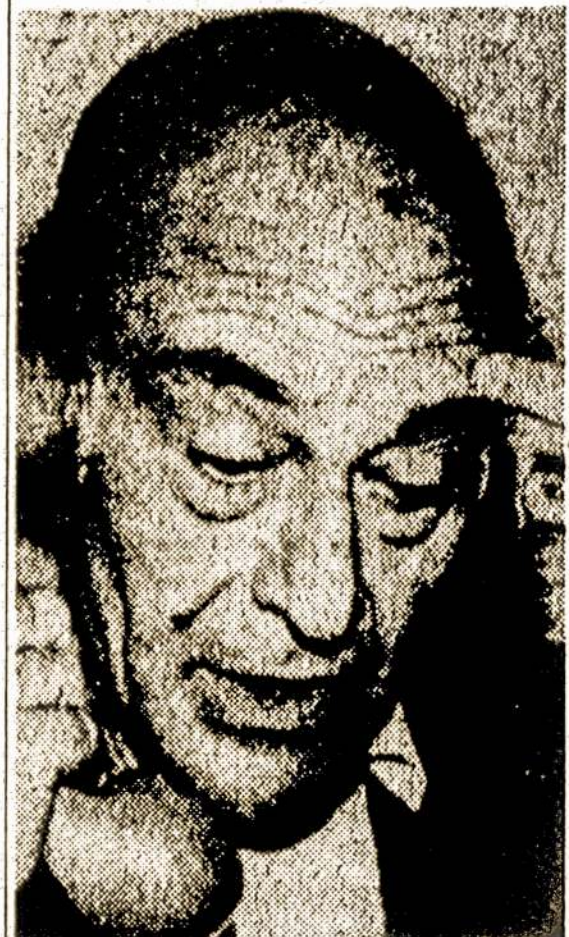
Tik vienas dalykas labai aiškus, būtent, kad Izraelis gyvena rimtą politinę krizę. Nemanoma, kad iš valdžios pasitraukęs Dayanas kietai užsidarys burną ir tylės. Jis turi daug pasekėjų. Jie vargiai sėdės rankas susidėję ir leis Beginui Izraelio politiką vairuoti taip, kaip jis nori ir jam patinka...

Spalio 17 dieną daugiau kaip šimte šios šalies miestų įvyko laudies demonstracijos už nacionalizavimą visos naftos produktų gaminimo pramonės. Didmiesčiuose, kaip Chicago ir New York, demonstracijos buvo labai skaitlingos.

Valdžia protestuoja prieš teisėjo nuosprendį

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų distrikto teisėjas Oliver H. Gasch patvarkė, kad prezidentas Jimmy Carter neturėtų teisės, tai yra pasielgė nelegališkai šių me-

Laimėjo Nobelio Premiją

Odysseus Elytis

Stockholm. — Svedijos Akademijs 1979 metų Nobelio Premiją už Literatūrą paskyrė Graikijos poetui Odysseus Elytis. Tai antras Graikijos poetas šiai premijai laimėti. Pirmasis buvo poetas George Seferis. Jam Nobelio premija buvo suteikta 1963 m.

NEPAMIRSKIME PASUKTI LAIKRODŽIUS ATGAL

Veik visose valstijose įvestas "daylight saving time". Tai reiškia, kad šį šeštadienį einant gulti reikia pasukti laikrodžius vieną valandą atgal.

Kai kuriose valstijose yra išimčių. Tad, patariame sekti vietinius laikraščius bei radio pranešimus.

Demonstracijų šukis geras, teisingas ir laiku keliamas. Jis turėtų būti keliamas ir ateityje kovoje prieš gazono bei kurui naudojamą aliejus kainų kilimą.

Patricia Harris, Sveikatos ir Resursų sekretorė, prez. Kabineto narė, pripažįsta, kad mažiausia 25 milijonai amerikiečių gyvena pusbadžiai ir skęsta didžiausiame skurde. Bet pripažinimo neužtenka. Ką ponja Harris, prezidentas, visa vyriausybė daro tokiai nesveikai padėčiai turtingiausioje pasaulio šalyje pašalinti? Nieko! Dargi, kaip žinia, dabartinės mūsų vyriausybės yra iki šiol veikusios programos, kurių tikslas skurdą mažinti, — žymiai susiaurinamos arba visiškai panaikinamos. Negirdėt kad ponja Harris prieš tokią valdžios politiką kada nors ar kur nors būtų užprotestavusi.

Stoka lėšų? Taip, "stoka". Bet stoka lėšų tik kai eina klausimas apie kovą su skurdu. Jų nestoka militarizmui, ginklavinimui, užsienyje išlaikymui šimtų milijonų bazių, dideliems karo manevrams mažytės Kubos Guantanamo ilankoje...

tų sausio 1 d. panaikindamas arba atšaukdamas Taiwano (Formozos) pripažinimą, o pripažindamas Kinijos Liaudies Respubliką, jis tai padarė neatsiklausęs Kongreso. O tokiais atvejais, pagal Konstituciją, prezidentas turi gauti Kongreso sutikimą arba užgyrimą.

Sis teisėjo Gasch patvarkymas, matyt, buvo prezidentui ir jo vadovaujamai visai vyriausybei netikėta ir labai skaudi staigmena. Ji tuojuo teisėjo pasielgimą pasmerkė ir kreipėsi į Apeliacijų Teismą su reikalavimu teisėjo nuosprendį atmeti.

Buffalo, N. Y. — Čia surestuoti trys vyrai kaltinami graikų ortodoksų bažnyčios kunigo George Pantelis nužudymu, apipilėmo tikslais. Suinti broliai William ir Kevin Royles ir Joseph Mann. Visi dar jauni vaikai.

Seoul P. Korėja. — Prieš kelias dienas čia lankėsi Jungtinių Valstijų Gynybos sekretorius Harold Brown ir tarėsi su diktatoriumi Park militariniams reikalais. Jis Parkui pažadėjęs dar labiau sustiprinti Pietų Korėjos apsiginklavimą, nors ji ir dabar jau labai aukštai ginkluota.

Popiežius tarsis su kardinolais

Vatikanas. — Popiežius Jonas Paulius II praneša, kad jis šaukia visų kardinolų susirinkimą lapkričio 5-8 dienomis. Iki šiol, kaip žinia, tokie kardinolų susirinkimai buvo šaukiami tik naujam popiežiui išrinkti. O koks dabartinio susirinkimo tikslas? Nežinia. Kalbama, kad šiuo žygiu popiežius nori pasauliui parodyti, kad katalikų bažnyčios valdymo aparatas yra sudemokratintas.

Militaristų sukilimas likviduotas

Prez. Hafizullah Amin

New Delhi, Indija. — Čia gautas pranešimas, kad prieš kelias dienas Afganistano sostinėje Kabule įvykęs dviejų sukilimas, bet buvęs valdžios su prezidentu Amin priešakyje greitai likviduotas. Sukilimas tetesėjęs dvi dienas. Afganistano dabartinė vyriausybė buvo sudaryta prieš porą mėnesių, bet, matyt, jau yra gerai išvirtinimas.

Bostono mokyklose rasinis įtempimas nepašalintas

Boston, Mass. — Šioje nuotraukoje matome spalio 18 dieną vaizdą prie miesto rotušės. Gerai ginkluota policija pastoja kelią atžygiavusiems iš East Boston High School baltiesiems studentams. Jie kaltina miesto valdžią, kad ji pataikaujanti juodiesiems studentams ir čia masiniai susirinko prieš ją užprotestuoti.

Dar ir šiandien daugelyje miesto vidurinių mokyklų dažnai įvyksta fiziniai susikirtimai. Studentų ir valdžios atstovai tariasi ir ieško priemonių tam rasiniam įtempimui mokyklose pašalinti. Deja, kol kas, ju pastangos velti. Tai labai, labai nesveika padėtis.

TELEGRAMA IŠ LIETUVOS

Česiūnas atsako į žurnalistų klausimus

Vilnius. Spalio 19 dieną Lietuvos TSR užsienio reikalų ministerijoje įvyko spaudos konferencija, kurioje padarė pareiškimą Tarybų Sąjungos sportininkas Vladislavas Česiūnas — keleto irklavimo pasaulio pirmenybių nugalėtojas, Olimpinis čempionas. Atsakydamas užsienio ir Tarybų Sąjungos žurnalistų klausimus, Česiūnas patvirtino, kad jis savo iniciatyva kreipėsi į Tarybų Sąjungos ambasadą Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje, prašydamas padėti jam grįžti į Tėvynę. Tarybų Sąjungos ambasada Česiūno prašymą patenkino. Dabar jis vėl dirba treneriu.

V. PETKEVICIENE

Nori santykius pagerinti

Bangkok, Tailandas. — Į Tailandą atvyko Vietnamo Socialistinės Respublikos Užsienio Reikalų Ministras Thach tartis dėl pagerinimo santykių. Kaip žinia, šiandien tie santykiai tarp Tailando ir Vietnamo yra labai įtempti. Vietnamo Respublikos vadovybė aštriai kritikuoja Tailando vyriausybės poziciją Kambodijos klausimu.

Waterbury, Conn. — 1977 metais čia buvo nužudyti 9 žmonės. Iš jų aštuoni buvo vaikai ir viena moteris, 7 vaikų motina. Buvo suareštuotas 25 metų amžiaus Lorne Acquin ir kaltinamas papildymu tos baisios žmogžudystės. Dabar įvyko kaltinamojo teismas, kuris rado jį kaltu. Teisėjas Walter M. Pickett sako, kad jam bausmę jis paskirs lapkričio 30 d. Aišku, kad jis bus nubaustas viso amžiaus kalėjimu.

Alexandria, Egiptas. — Spalio 18 d. baigėsi dar vienas Egipto, Izraelio ir Jungtinių Valstijų pasitarimas dėl suteikimo palestiniečiams autonomijos be jokio susitarimo. Sakoma, kad buvo kalbėta apie vėl ruošti prezidento Carterio, Izraelio premjero Begino ir Egipto prezidento Sadato susirinkimą.

Prezidentas tikisi atsigriebti Pietuose

Prieš kelias dienas prezidentas Carteris žymių demokratų grupei pasakęs, jog jis nenuleidžia rankų laimėti, jeigu prieš jį ir kandidatuoju senatorius Kennedy 1980 metų rinkimuose. Kiek senatorius prieš jį laimės Šiaurinėse valstijose, jis dar daugiau atsigriebs ir laimės pietinėse valstijose, kai vyks kandidatų nominavimas. Jis mano, kad pietuose jis daug populiarešnis už Kennedy.

Tuo tarpu senatorius Kennedy dar vis tebedelsia su pranešimu, ką jis darys. Tačiau visa šiomis dienomis elgsena kalba už kandidatavimą.

Kalėjimas už atsisakymą liudyti

New Yorkas. — Katalikų bažnyčios kunigas Louis Gigante nubaustas 10 dienų kalėjimu už atsisakymą teisme liudyti prieš gengsteri. Kun. Gigante sako, kad jis, kaip kunigas, turi teisę laikyti slapybėje ta, ką jis apie žmones žino. Mat, per išpažintį žmonės kunigui atidengia visas slapybes apie save.

Daugiau kaip 200 kunigų ir vienuolių pasirašė ir paskelbė pareiškimą, kuriame jį pilnai palaiko kun. Gigantes nusistatymą.

Rekomenduoja sulaikyt naujų jėginių statymą

Washingtonas. — Kai nelaimė Three Mile Islande branduolinėje jėgainėje išgąsdino apylinkės žmones, prezidentas Carteris paskyrė 12 asmenų komisiją ištirti nelaimės priežastis ir patarti, ką daryti, kad panašių nelaimių būtų išvengta. Dabar komisija pateikė savo rekomendacijas. Komisija pataria laikinai nebeduoti naujoms jėgainėms statyti leidimų. Bet ji dar nesanti priėjusi išvados, kas reikia daryti su tomis branduolinėmis jėgainėmis, kurios jau yra statomos: sulaikyti jų statymą, ar leisti jas baigti statyti. O tokių jėginių yra 55.

Washingtonas. — Senatas užgryrė pasiūlymą užsienio šalių pagalbai skirti iš iždo \$8,100,000,000! Tai apie bilijoną dolerių mažiau, negu prezidentas Carteris siūlė.

Už tokio įstatymo panaikinimą

Albany, N. Y. — Dar ir šiandien New Yorko valstijoje tebeveikia 19-to šimtmečio įstatymas, kuris leidžia mokyklose mokytojams vaikus bausti fiziškai. Dabar prasidėjo platus judėjimas už to įstatymo panaikinimą. Tai gali padaryti tik valstijos legislatura (seimelis) ir gubernatorius. Seimelio du trečdaliai narių turi taip nutarti, o gubernatorius jį užgirt.

Taip seimelis turėtų nutarti dar šiemet.

Southport, N. C. — Branduolinės energijos jėgainėje staiga labai padidėjo radiacija. Išvengimui nelaimės jėgainė uždaryta. Staigaus radiacijos padidėjimo priežastis nenustatyta. Vedamas tyrimas.

Jis nekandiduosias prezidentus

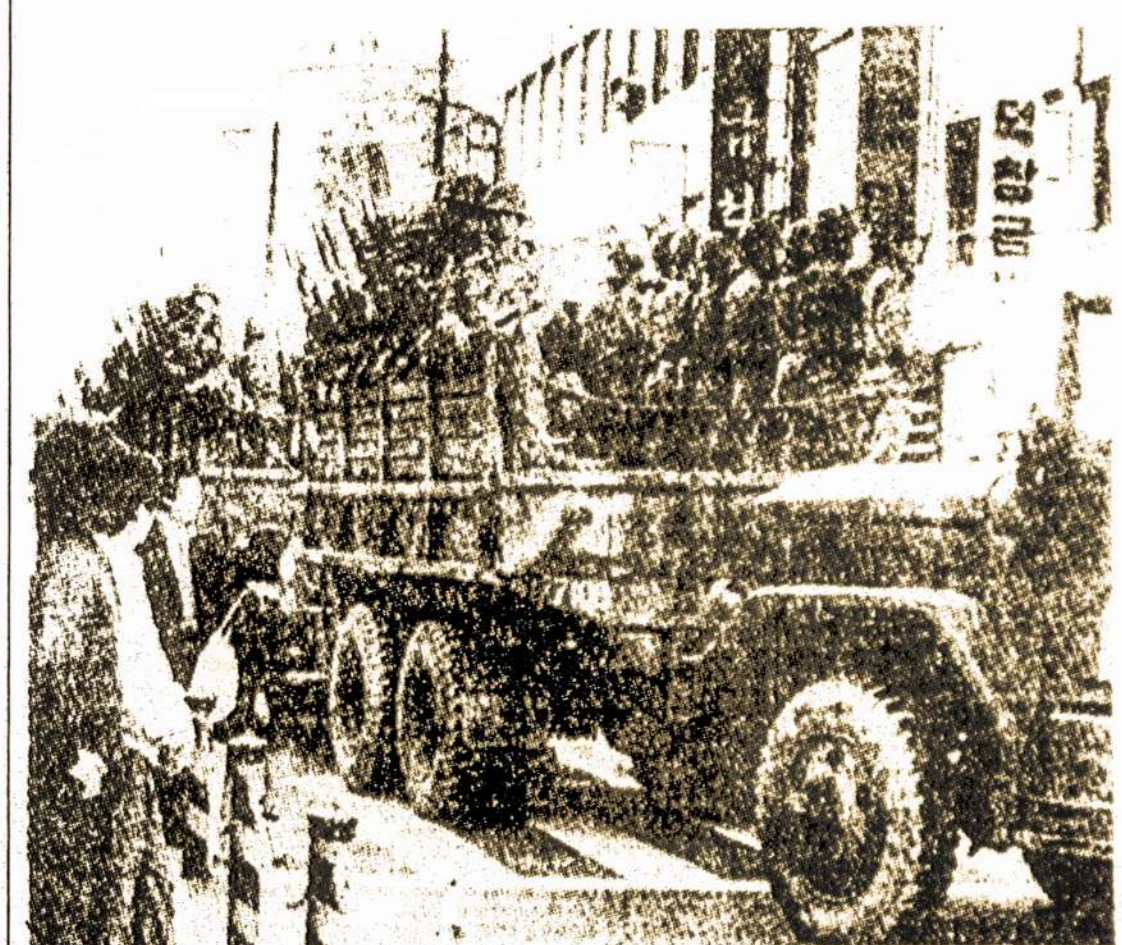
Gerald R. Ford

Washingtonas. — Buvęs prezidentas Gerald Ford pareiškė, kad jis 1980 nebus republikonų kandidatu į prezidentus. O iki šiol buvo plačiai manoma ir kalbama, kad jis tikrai kandidatuos, nes jis laikomas žmonėse šiandien populiariausiu republikonu.

Japonijos automobilių eksportas į užsienį

Pranešama, kad pernai (1978) metais Japonija į užsienį eksportavo net 2,700,000 automobilių. Iš jų 2,200,000 buvo eksportuota į Jungtines Valstijas. Tačiau sakoma, kad varžybos tarpe Jungtinių Valstijų ir Japonijos korporacijų, gaminančių automobilius, tokios didelės ir įtemptos, jog japonai gali pralošti.

Ginklai ir jėga prieš studentus

Pusan, Pietų Korėja. — Prieš prezidento Park fašistinį režimą visoje Pietų Korėjoje prasidėjo labai platus studentų sukilimas. Prieš juos diktatorius paleido darban visas ginkluotas šalies jėgas į kalėjimuose? tiesiog nebetelpa suareštuoti studentai.

Ypatingai šiame Pusan mieste platus studentų sukilimas. Į miestą prieš juos sutrauktos didelės ginkluotos jėgos. Šioje nuotraukoje matome ginkluotas valdžios jėgas, patruliuojančias Pusano gatves.

Kaip žinoma, Parko režimas pasilaiko tikrai Jungtinių Valstijų ginklais ir parama. Dar ir šiandien Jungtinės Valstijos Pietų Korėjoje tebelaiko milžinišką militarinę bazę.

LAISVĖ

LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. Established April 5, 1911 ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year . . . . \$12.00 United States, per 6 months . . \$6.50
Canada, Lat. Amer., per year . \$15.00 Canada, Lat. Amer., 6 months . \$8.00
Foreign countries, per year . . \$15.00 Foreign countries, 6 months . . \$8.00

Kada gi Senatas pradės sutarties ratifikavimą svarstyti?

Jau prabėgo daug laiko kai tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos pasirašyta strateginių ginklų apribojimo sutartis (Strategic Arms Limitation Treaty—SALT-II). Apie šios sutarties prasmę bei reikšmę per tą laiką spaudoje ir susirinkimuose, per radiją ir televiziją, pareikšta aibės įvairiausių nuomonių. Įvairios Kongreso komisijos šios sutarties ratifikavimo reikalais pravedė plačius apklausinėjimus. Atrodo, kad to jau užtenka ir kad toms diskusijoms, tiems debatams ir ginčams turėtų būti galas. O tai padaryti gali tikai Senatas, sutartį ratifikuojamas. Ir tos dienos laukia ne tik šios dvi šalys, bet visas pasaulis, ne tik šiuo dviejų šalių liaudis, bet ir visa žmonija!

Deja, Senatas, kaip toks, dar nėra nė pradėjęs sutarties užgyrimo svarstyti. Kodėl? Ko jis dėsia? Įdomu, kad ir prezidentas su savo patarėjais, kurie sako, kad jie sutarčiai pilnai pritaria ir nori, kad už jos ratifikavimą balsuotų du trečdaliai senatorių, liovėsi raginė Senatą sutarties ratifikavimo klausimą pradėti svarstyti.

Tuo tarpu, pasinaudojami šiuo delsimu, sutarties, detentės ir taikos priešai prieš sutartį savo propagandą dar labiau išplėtė. Ir nėra jokio užtikrinimo, kad jiems nepavyks taja savo propaganda vieną kitą svyruojanti senatorių laimėti savo pusėn ir nustatyti prieš sutarties užgyrimą. Iki šiol nė vienas sutarties priešas nėra išsitaręs, kad sutarties ratifikavimo klausimas būtų tuojau apsvarstytas.

Pasikeitimai Lotynų Amerikoje

Neseniai Nikaragvoje buvo nuverstas fašistinis, diktatorinis režimas ir sudaryta nauja liaudiška vyriausybė. Viskas rodo, kad ta valdžia yra susistabilizavusi ir normaliai veikia. Nikaragvoje tapo atsteigtos civilinės laisvės ir demokratinės teisės.

Prieš kelias dienas kas nors panašaus įvyko ir El Salvadoro. Ten fašistinė, teroristinė režimą nuvertė karininkų grupė ir įsteigė naują vyriausybę, kurią jau pripažino Koalicija, kurią sudaro 15 darbininkų, valstiečių ir politinių organizacijų, taipgi Komunistų Partija. Kas labai svarbu, tai kad Lotynų Amerikoje prastavęj perversmą Koalicija užgyrė tiksliai tada, kada jie priėmė jos pasiūlytas tokias sąlygas: Tuojau šalyje turi būti panaikintas karo stovis, paliuosuoti visi politiniai kaliniai, likviduotos visos dešiniojo sparno teroristinės grupės, pertvarkytos saugumo ir policijos jėgos, sustiprinti bei praplėsti ryšiai su Kuba, Nikaragva ir Panama, ir leisti Koalicijai dalyvauti naujo kabineto sudaryme.

Iš Brazilijos gauti pranešimai rodo, kad ir ten yra įvykusių svarbių vidinių pakaitų, nes iš tremties į savo gimtinę jau sugrįžo Brazilijos Komunistų Partijos vadovaujantys nariai, kurių tarpe randasi ir partijos generalinis sekretorius Luis Carlos Prestes, kuris per paskutinius 18 metų gyveno Maskvoje. Pasirodo, kad Brazilijos vyriausybė visiems politiniams kaliniams paskelbė amnesiją ir tuomi pasinaudojo ir komunistai.

Vėliausi pranešimai kalba apie didelį liaudies bruzdėjimo sustiprėjimą prieš reakcinius, diktatoriškus režimus ir visoje eilėje kitų Pietų Amerikos šalių.

Kas ką rašo ir sako

LABAI TEISINGA IR TAIKLI PASTABA

Kaip žinoma, šiuo laiku labai triukšmaujama dėl tarybinių kareivių saujelės buvimo Kuboje. Mums atrodo, kad tokiems triukšmautojams labai taiklų atkirtį duoda Angelo DeLewis iš Modena, N. Y. savo laiške pažangiečių dienraščiui "Daily World" (spalio 17 d.). Tarp kitko, jis rašo:

"SALT II sutartis yra pavojuje, nes amunicijos gamintojų agentai niekad negalvojo darbuotis už taiką. Kas liečia tarybinių kareivių buvimą Kuboje, tai kaip apie amerikiečius kareivius Guantanamo bazėje, taipgi Kubos teritorijoje? Mes laikome tūkstančius kareivių kiekvienoje kapitalistinėje šalyje pasaulyje, tokiose kaip Turkija prie pat Rusijos teritorijos, kaip South Korėja, Filipinai, Vakarų Vokietija ir Norvegija, paminint tik kelias iš jų. Prezidentas Carteris pripažįsta, kad šių tarybinių kareivių buvimas Kuboje nesudaro mums jokio pavojaus, kadangi jie ten yra nuo 1969 metų.

Sunday Republican laikraštis, leidžiamas Springfield, Mass., rašo: Kadangi rusiška brigada ten randasi nuo 1969 metų, mes negalime reikalauti arba priversti juos išsikraustyti, kadangi nėra jokio įrodymo, kad ji yra pavojinga Jungtinių Valstijų saugumui. O ką mes sakytume, jeigu, daleiskime, Tarybų Sąjunga pareikalautų iš mūsų kareivius iškraustyti iš Guantanamo bazės, arba iš kitų teritorijų, apsupančių rusų teritoriją? Ar mes pildytume jų reikalavimus?

SALT II sutarties reikalauja ir pageidauja mažiausiai 80 procentų amerikiečių ir kitų žmonių pasaulyje palaikymui taikos, sumažinimui ginklavimosi ir išgelbėjimui pasaulio nuo atominio karo. . . ."

IR KO JIE NEBESUGALVOS PRIEŠ SOCIALISTINĮ KRAŠTĄ

Prieš kiek laiko, matyt, ir Vakarų Vokietija buvo nuvykusi tarybinių sportininkų grupė, kurioje buvo ir Vladislavas Česiušas. Atlikę ten savo sportines misijas sportininkai sugrįžo į gimtinę. Bet Tarybų Sąjungos priešai paleido gandus, kad Česiušas sugrįžęs ne savo valia, bet buvęs pagrobtas Tarybų Sąjungos agentų ir parvežtas.

Tam šventai tiki lietuviški reakcininkai. Antai Chicago menševikų organas "Naujienos" (spalio 12 d.) didelėmis raidėmis pirmam puslapy suriko) "Vladislav Česiušą pagrobė sovietų agentai". Betgi po ta antrašte jos pačios rašo: "Sportinink Česiušą paskutinį kartą žmonės matė sveiką ir gyvą Karlsruhe gatvėje, sako oficialus Karlsruhe policijos vadovybės pranešimas. Po to Česiušą gatvėje galėjo pagrobti slapsti Sov. Sąjungos agentai. Karlsruhe policija apklausinėjo visus asmenis, kurie galėjo pažinti ir matyti sportininką V. Česiušą Karlsruhe mieste, bet nei vienas negalėjo duoti tikslių žinių. Vokietijoje ėjo įvairiausių gandų apie galimą sportininko dingimą, bet nė vienas jų nepatvirtintas. Vokiečių policija taip pat nenori tikėti, kad pačioje Vokietijoje veiktu taip gerai organizuota SSSR grupė, kuri Vokietijoje galėtų grobti kitos valstybės žmones. Tardymui ir įvairių žmonių apklausinėjimui nedavus jokių konkrečių rezultatų, Karls-

ruhe policija mano, kad pasižymėjusi sportininką, norėjusį pasilikti Federalinėje Vokietijos Respublikoje, kokios grobikų grupė galėjo pagrobti. Bet vokiečių policija neturi jokių žinių apie tolimesni jo likimą".

Vadinasi, nežino, neturi įrodymų, bet apspuotoje šaukia, kad "Česiušą pagrobė sovietų agentai".

JIE STEBISI FIDEL CASTRO MISIJOS PASISEKIMU IR ITAKA

Chicago kunigų "Draugas" (spalio 13 d.) žinioje "Fidel Castro triumfas Jungtinėse Tautose—atvyko kaip JAV nugalėtojas" iš New Yorko rašo:

"Kubos diktatorius Fidel Castro vakar, lydimas šimtų sargybinių, atvyko į Jungtinių Tautų Generalinę Asamblėją. Jį prie durų pasitiko sekretorius Kurt Waldheim ir JT pareigūnai. Castro atvykimas buvo, stebėtojų nuomone, asmeninis jo triumfas, jis atvyko ne tik kaip nedidelės Karibų jūros salos diktatorius, bet ir kaip pasaulinio nesurįšusių bloko, kuriam priklauso 92 valstybės, prezidentas. Apžvalgininkai sutinka, kad pagal savo geografine, ekonomine, karine padėti Kuba turi daug didesnę įtaką pasaulyje, negu jos dydis ar žmonių skaičius galėtų prileist. Daugelis mažesnių valstybių žiūri į Castro su pagydu ir pasigėrėjimu. Jis per 20 metų atlaikė galingosios Amerikos spaudimą, blokadą, politinį, diplomatinį ir ekonominį izoliavimą. Neseniai Castro pirmininkavo nesurįšusių šalių konferencijai, kurioje dalyvavo 40 valstybių galvų.

Castro sugrįžimas į New Yorką po 17 metų pertraukos, jis čia buvo dar prieš 1962 m. "raketų krizę", prieš Kiaulių įlankos invaziją, prieš laivų blokadą ir bandymus jį "likviduoti" yra akivaizdus JAV politikos Kubos atžvilgiu nepasisekimo įrodymas."

Mūsų klerikalai, žinoma, norėtų, kad Jungtinių Valstijų valdžia būtų prieš revoliu-

cinę, Castro vadovaujama Kubą panaudojus visas savo karines jėgas ir ją pavertus į griuvėsius. Tada jie būtų JAV politiką laikę pasisekusia. Dabar jie nepatenkinti ir labai nusivylę.

BAISAUS NUŽMOGEJIMO PAVYZDYS

Brooklyno lietuviškų tėvų pranciškonų organe "Darbininkas" (spalio 19 d.) žodis žodiu rašo:

Palanga užteršta dar vienu sovietiniu paminklu. Dail. A. Vertulienė sukūrė simbolinę mergaitės figūrą II-ojo pasaulinio karo pradžioje pionierių stovykloje žuvusiems pionieriams atminti. Į stovyklą pataikė pirmieji vokiečių artilerijos sviediniai."

Tik pagalvokime: Lietuvos dailininkės sukurtas paminklas nacių nužudytiems lietuvių vaikams atminti ir pagerbti užteršia gražiąją, šauniąją Lietuvos Palangą! Ar begalima įsivaizduoti didesni nužmogėjimą bei suniekėjimą, kokias pasirodo pranciškonų organo leidėjai ir redaktoriai!? Negalima.

IR GARSİ TA TARYBŲ LIETUVOS SOSTINE

Žurnale "Mokslas ir technika" (1979-9) pranešama: "Vandens išteklių papildymo ir racionalaus naudojimo problemas svarstė Vilniuje vykęs simpoziumas, kurį surengė Tarptautinė hidrogeologų asociacija, padedama UNESCO.

Simpoziumą pradėjo TSRS Mokslų Akademijos viceprezidentas akademikas A. Sidorenka. Jis pažymėjo, kad šis forumas, kuriam dalyvauja 25 pasaulio šalių atstovai, dar labiau sustiprins mokslininkų bendradarbiavimą, sprendžiant svarbią visam pasauliui vandens problemą. Simpoziume nagrinėti tokie aktualūs klausimai, kaip požeminio vandens išteklių paieškos ir racionalus naudojimas, jo apsauga, dirbtinis papildymas.

Simpoziumo dalyvių pasveikino Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininkas J. Manušis. Simpoziume dalyvavo Tarptautinės hidrogeologų asociacijos prezidentas F. la Moro."

Telegrama iš Lietuvos

DIDŽIOJO POETO ATMINIMUI

Kaliningrado srityje vyko Lietuvos TSR kultūros dienos. Kaimyninės srities miestuose ir rajonuose koncertavo geriausi kolektyvai ir solistai, veikė dailės ir foto parodos, buvo surengtas Lietuviškų kino filmų festivalis.

Sios draugystės šventės metu Tolminkiemyje, kur gyveno Lietuvos literatūros pradininkas Kristijonas Donelaičius, iškilmingai atidarytas didžiojo Burų poeto memorialinis muziejus.

Jau trečias šimtmetis Kristijono Donelaičio kūryba žavi daugelio pasaulio tautų skaitytojus, tačiau tik tarybų valdžios metais jo vardas ir žodis susilaukė tikrojo pripažinimo ir pačios didžiausios pagarbos. O ilgą laiką net nežinota, kur yra didžiojo poeto kapas. Kaliningrado srities Cistijje Brudy (anksčiau—Tolminkiemis) gyvenvietėje, kur gyveno Donelaičius, prieš keliolika metų buvo pradėti archeologiniai kasinėjimai. Mokslininkams pavyko aptikti vietą, kur palaidotas poetas, identifikuoti jo palaikus. Mokslinių metodų pagrindu buvo atkurtas autentiškas Donelaičio skulptūrinis portretas. Siems darbams vadovavo Lietuvos kalbos ir literatūros instituto direktorius Kostas Korsakas.

Kristijono Donelaičio memorialinis muziejus įrengtas restauruotoje koplytėlėje, kurios puošnioje kriptoje ilsisi poeto palaikai spalvotuose vitražuose—vietos valstiečių gyvenimo vaizdai. Ekspozicijoje daug medžiagos, pasakojančios apie Burų dainiavimą ir kurybės kelią, jo hegzametrų pirmųjų leidinių faksimilės, "Metų" vertimai į TSRS ir užsienio tautų kalbas. Eksponuojama daug Donelaičio kūrinių iliustracijų, kurias sukūrė žinomi Lietuvos dailininkai.

APDOVANOTOS KSAVERAS KAIRYS

Vilnius. — Spalio 23 dieną įteiktas Darbo Raudonosios Vėliavos ordinas Lietuvos TSR ministrų tarybos pirmininko pirmajam pavaduotojui Ksaverui Kairiui, kurio jis apdovanotas už nuopelnus Tarybų valstybei septyniadesimtųjų gimimo metinių proga.

Pagerbti jubilato atvyko Lietuvos Komunistų Partijos KP Centro Komiteto pirmasis sekretorius Petras Griškevičius.

"Per visą savo gyvenimą Jūs nuėjote nelengva, bet turininga ir garbinga kelią", pasakė draugas Griškevičius. "Visur ištikimai tarnavote ir tarnaujate mūsų Partijos ir liaudies reikalui, visas jėgas skyrėte ir skirate Tarybų Lietuvos liaudies ūkio ir kultūros suklestėjimui".

Draugas Griškevičius įteikė jubilatui garbingą valstybinį apdovanojimą ir Lietuvos Komunistų Partijos centro komiteto, Lietuvos TSR aukščiausiosios tarybos prezidento ir ministrų tarybos sveikinimą.

Draugas Kairys nuoširdžiai padėkojo Partijai ir vyriausybei už aukštą jo veiklos įvertinimą, pasižadėjo ir toliau visas savo jėgas skirti komunizmo statybos reikalui.

Gausiai dalyvatujant tiki-

Septyniadesimtmečio proga sveikiname Romą Šarmaitį, Istorijos daktarą, profesorių, LTSR MA NARI korespondentą.

Jubilatas—revoliucinio judėjimo dalyvis Lietuvoje, TSKP narys nuo 1929 m. [1940 m.—LKP narys]; už pagrindinę komunistinę veiklą buržuazinės valdžios organų teistas ir kalintas [1928-1933], komunistinės spaudos darbuotojas nuo 1926 m. "Priekalo" žurnalo bendradarbis ir redakcinės kolegijos narys [1935-1938], LKP CK organo "Tiesa" ats. redaktorius [1944-1945].

Vilniaus valstybiniame universitete 1947-1964 m. dėstė TSKP istoriją. Ten pat apgynė istorijos daktaro disertaciją "Marksizmo-Leninizmo idėjų plitimas Lietuvoje [iki 1940]". Nuo 1948 m. vadovauja mokslinio tyrimo įstaigai—Partijos Istorijos Institutui prie LKP CK. Nuo 1934 m. tyrinėja Lietuvos revoliucinį darbininkų judėjimą, LKP ir LKJS istoriją, žymių revoliucionierių V. Kapsuko, Z. Angariečio, P. Eidukevičiaus, K. Poželos, A. Sniečkaus ir kitų veiklą, partinės spaudos istoriją [paskelbė 220 mokslinių darbų]. Yra 21 leidinio autorius, 65 knygų atsakingasis redaktorius. Kaip bendraautorius ir atsakingasis redaktorius parengė spaudai "Lietuvos Komunistų Partijos istorijos apybraižos" 1 t. [1887-1920] [Respublikinė Premija] ir 2 t. [1920-1940].

R. Šarmaitis—Rašytojų Sąjungos narys, 1946-1948 m. dirbo LTSR rašytojų Sąjungos valdybos sekretoriumi. Paskelbė darbų apie J. Biliūną, J. Janonį, P. Cvirka, S. Nėrį, B. Sruoga, B. Pranskų, A. Gudaitį-Guzevičių, V. Rekašų ir kt.

Jubilatas—LTSR nusipelnęs kultūros ir nusipelnęs mokslo veikėjas. Kaip buvęs kominternų vykdomojo komiteto darbuotojas [1933-1938] žurnalo skaitytojams pateikia savo naują publikaciją [3 p.], paremtą partiuo archyvo duomenimis.

Juozo Grikenio nuotrauka "Mokslas ir Gyvenimas"

LIETUVA NETEKO ŽYMIOS ARTISTĖS

Vilnius. Po sunkios ligos rugsėjo 30 dieną mirė LTSR valstybinio Darbo raudonosios vėliavos ordino akademio operos ir baletu teatro solistė, Lietuvos TSR nusipelnusi

pelniusi artistė, Tarybinio taikos gynimo komiteto narė Marija Aleškevičiūtė.

M. Aleškevičiūtė gimė 1925 m. spalio 3 d. Alytaus apskrityje, Krekštėnų kaimo, valstiečių šeimoje. 1945 metais ji įstojo į LTSR valstybinę konservatoriją ir sėkmingai ją baigė. Dar būdama studente, 1950 metais ji pradėjo dainuoti operos ir baletu teatre.

Marija Aleškevičiūtė sukūrė daugiau kaip penkiasdešimt išpūdingų ir brandžių vaidmenų: tai ir Liubaša "Caro sužadėtinėje", Grafienė "Pikų damoje", Olga "Eugenijuje Onegine", Amneris "Aidoje", Eboli "Don Karle", Končiakovna "Kuni-gaikštėje Igoryje". Solistė dainavo visose nacionalinėse operose. Ji visada žavėjo puikiu balsu, nuosirdžiu betarpiškumu, raiškia vaidyba, giliu emocionalumu.

Produktiviai ir intensyviai dirbdama teatre, M. Aleškevičiūtė dalyvavo plačioje koncertinėje veikloje, dažnai išvykdavo su koncertais į Lietuvos ir broliškų respublikų miestus bei rajonus, dainavo užsienyje.

Marija Aleškevičiūtė aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje, buvo renkama Vilniaus miesto Tarybos deputate, liaudies teismo tarėja.

Už nuopelnus vystant tarybinę operos meną Marijai Aleškevičiūtei 1954 metais suteiktas LTSR nusipelnusios artistės garbės vardas, ji apdovanota "Garbės ženklų" ordinu.

Talentingos ir darbščios dainininkės šviesus atminimas visada išliks dainos mylėtojų, ją pažinojusių, draugų širdyse.

V. Petkevičienė

Mano pirmieji žingsniai laisvamanybėn

JONAS MAKUŠKA

[Tęsinys iš praeito num.]

Mano pareiškimas stipendijai buvo atmetas tik dėl to, kad turėjau bedievių brolių.

Mokytojas Kostelnickis man pasakė, kad pareiškimas buvo direktoriaus veto. Dėl mano brolių antireliginės veiklos. Patarė skubiai kreiptis pas kun. Butvilą, pasiaisiškinti, gražiai paprašyti, gal jis atsiims savo protestą. Susijaudinęs nubėgau pas direktorių.

— Kunige direktoriau, kodėl man stipendijos nepaskyrėte?

— Nevertas esi, — piktai atsakė jis, peržvelgdamas mane nuo galvos iki kojų: Ne labai gerai ir mokaisi.

Aš ėmiau aiškinti, kad mano pažymių vidurkis geresnis už kitų ir esu iš visų mokinių neturtingiausias. Tada jis ėmė įrodinėti, kad mano tėvas neina išpažintis, kad broliai Antanas ir Juozas skaito bedieviškus laikraščius, agituoja prieš krikščioniškus demokratų, kad kaimynas atitraukia nuo bažnyčios, kad Aušrėnų kaime vis daugiau atsiranda bedievių. Ir dar pagrasė:

— Jeigu tavo broliai neatsisakys laisvamanybės, žūrėk, ar iš viso neužsidarys tau kelias į mokytojus.

Grįžau į klasę labai susinervinęs. Draugai apipuošė klausinėti, ką man sakė, apie ką mes su direktoriumi kalbėjome. Bedieviai reikė užuojautą, o religingieji šypsojosi. Suskambėjo skambutis, į klasę įėjo direktorius, prasidėjo tikybos pamoka. Peržvelgęs visą klasę, Butvilas atsivertė žurnalą ir išaukė mane atsakinėti. Nuėjau prie katedros, mandagiai nusilenkiau direktoriui ir laukiau ką jis pasakys.

— Pasakok pamoką, — ironiškai šypsodamasis, tarė direktorius.

Pamokai buvau pasiruošęs, bet tuo momentu į galvą šovė mintis, tylėti ir nė žodžio nepratarti. Savo tylėjimu aš protestavau prieš neteisingą direktoriaus poelgį. Mano išsikūj pastebėjo ne tik kun. Butvilas, bet ir visa klasė. Direktoriaus paniekiančiai nužvelgė mane ir surūgusiai parūpino:

— Balsiau balsiau, Makuška! Nieko negirdžiu. Ar jau liežuvis užšalo! . . .

Nei jo tonas, nei ironija manęs nepaveikė. Stovėjau ir tylėjau. Priėjus prie katedros į žurnalą įrašė man vieną ir liepė sėstis.

Nusilenkiau dar žemiau, pabrėžtinai ir nužingsniau į suolą. Suolo draugas Antanas Unguris, stuktėlėjo man į koją ir patylikais tarė:

— Bravo Jonai! Bravo!

Beartėjant seimo rinkimams, mūsų moksleiviai, paruošti ir parinkti Butvilos, sekmadieniais vykdavo į apylinkės miestelius mitingus trukdyti.

Tuo metu gyvenau tame pačiame Nemeikšų kaime, bet jau pas kitą šeiminką kartu su to paties kurso moksleiviais broliais Alfonsu ir Jurgiu Gruodžiais. Jie buvo kilę iš turtingos šeimos ir tikintys, ypač tuo pasižymėjo Jurgis.

Vieno sekmadienio pavaka-

Rinkimai praėjo. Mes pažangūs moksleiviai džiūgavome rinkimų rezultatais ir juokavome, kad mūsų balsai, įteikti direktoriui, nulėmė balsavimo rezultatus. Išrinkome kairiųjų valdžią.

Artėjo egzaminai. Mergaitės pradėjo kalbėti, kad Antanas Unguris ir Jonas Makuška neišlaikys egzaminų, nes balsavo už kairiuosius. Aš mergaitėms pasakiau, kad mes pasiskusime naujai valdžiai, kad bus sudaryta kita egzaminų komisija ir peregzaminuos. Paašikės kieno žinios tvirtesnės.

Kalbėjau tai kalbėjau, bet egzaminų tikrai bijojau, nors nesijaučiau silpnu. Pirmas egzaminas buvo tikybos. Kun. Butvilas man įrašė penketą, o antra—lietuvių kalbos egzaminą išlaikiau ketvertui, nors egzaminas tęsėsi dvi su puse valandos. Pagaliau egzaminavęs direktorius pasakė:

— Makuška bus geras socialdemokratų agitatorius! Užteks!

Eidamas nuo egzaminų stalo pagalvojau, kad vis gi patikrino už ką balsavau, todėl ir egzaminavo ilgai, tačiau nepajėgė sukirsti.

Po egzaminų nuvykau į Rokiškį ir padaviau prašymą mokytojauti. Paskyrė Kriau-nu valsčiaus, Bajorų Nr. 2 pradžios mokyklos vedėju. Kai nuvykau į nurodytą mokyklą, radau tik keturias sienas. Nebuvo nė vieno suolo, nei rašomosios lentos, nebuvo jokių mokytojų priemonių. Teko griebtis organizacinio darbo, įjungiant mokinių tėvus, kad savo medžiaga ir savo sąskaita pagamintų mokyklinius suolus ir kitą būtiniausių inventorių.

Tuo pat metu susirėšau su žymiu laisvamaniu ir pogrindininku Alfonsu Klimka, kuris tuo metu dar tebesimokė Rokiškio gimnazijoje. Iš jo pradėjau gauti "Laisvąją mintį", "Socialdemokratą", knygutes "Kur eini katalikiškas jaunime". Be to, gaudavau ir pogrindinius laikraščius "Tiesa"; "Darbininkų jaunimą" ir įvairius atsišaukimus, kuriuos pradėjau platinėti.

Bus daugiau

TARPTAUTININKO PASTABOS

Kova dėl bendrų tikslų

KOVA DĖL BENDRŲ TIKSLŲ

Pasaulio visuomenė tebekomentuoja Havanoje įvykusios neprisijungusių šalių konferencijos rezultatus. Tai suprantama, nes per du savo gyvavimo dešimtmečius neprisijungimo judėjimas tapo svarbiu tautų kovos už taiką, prieš imperializmą, rasizmą, neokolonializmą, už besivystančių šalių politinės ir ekonominės nepriklausomybės stiprinimą veiksmu. Visiškai natūralu, kad artimiausios sąjungininkės šioje kovoje neprisijungusių šalių yra socialistinės valstybės, kurios taip pat kovuoja už minėtus tikslus. Tiek Havanos konferencijos išvakarėse, tiek jos metu neprisijungimo priešininkai bandė suskaldyti judėjimą, teigė, kad šis judėjimas esąs atsidūręs kryžkelėje. Tačiau, kaip pareiškė baigiamosios kalboje konferencijos pirmininkas Fidel Castro, "Mes įveikėme visas komplikacijas ir dabar galime tvirtai teigti, kad mūsų judėjimas kaip niekada anksčiau yra stiprus, nepriklausomas ir kaip niekada anksčiau atitinka mūsų interesus".

Havanos konferencijos Politinėje deklaracijoje pažymėtas neprisijungusių šalių judėjimo pasitenkinimas pozityviais poslinkiais toliau mažinant tarptautinį įtempimą. Taikaus sambūvio principai turi tapti tarptautinių santykių pagrindu,—pažyminta deklaracijoje. Aukštai buvo įvertintas Helsinkio pasitarimo Baigiamasis aktas. Šio akto principus neprisijungusių šalių judėjimui Politinėje deklaracijoje rekomendavo taikyti ir kitose ekonomiose plėtojant tarptautinio įtempimo mažinimo procesą. Konferencija, kaip pažymima deklaracijoje, sveikina Tarybų Sąjungos ir Amerikos sutartį SALT-2. Reiškima viltis, kad didžiosios valstybės sieks naujų susitarimų nusiginklavimo srityje, ypač mažinant branduolinių ginklavimąsi.

Savaime suprantama, kad žymi vieta Politinėje deklaracijoje skirta kolonializmo likvidavimui. Griežtai smer-

kiamas rasizmas ir jo atmainos—sionizmas, rasinė diskriminacija ir aparteidas. Sie nusiakaltimai prieš žmoniją yra grubiariaus Jungtinių Tautų Įstatų ir Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos pažeidimas. Kova prieš imperializmą, kolonializmą, rasizmą, visų formų išnaudojimą lieka vienu iš svarbiausių neprisijungusių šalių judėjimo uždavinių—pažymima Politinėje deklaracijoje.

Dokumente konkrečiai smerkiama JAV, Anglijos ir kitų Vakarų valstybių karinė parama rasistiniams Pietų Afrikos režimams, agresyviai rasių veiksmams prieš Angolą, Mozambiką, Botsvaną, Zambiją ir kitas valstybes. Camp David susitarimai buvo pasmerkti už tai, kad jie remia Izraelio okupaciją, nesudaro galimybių išspręsti teisėtus Palestinos arabų reikalavimus įkurti nepriklausomą ir suverenią valstybę. Deklaracijoje raginama užtikrinti taiką ir stabilumą pietryčių Azijoje. Joje raginama JAV panaikinti karines bazes Kuboje ir Puerto Rikoje, nes tai kelia grėsmę taikai Lotynų Amerikoje.

Havanos konferencijoje kaip niekada aštriai buvo pasisakyta prieš tai, kad Vakarai toliau grobsto neprisijungusių šalių gamtos turis ir išnaudoja tik žmones. Buvo reikalaujama pertvarkyti tarptautinius ekonominius santykius, vadovaujantis teisingumo ir lygiatėsiškumo principais. Iš tiesų, daugelis neprisijungusių šalių, iškovojusios politinę nepriklausomybę, nėra savarankiškos ekonominiu atžvilgiu. Šios valstybės ir dabar ekonomikai tebeprisklaido nuo buvusio metropolijų, kurios ankstesniais metais plėšia buvusių kolonijų ekonomiką. Tokia padėtis praigaistingai atsiliepia į jaunų nepriklausomų valstybių socialinį-ekonominių vystymąsi.

Havanos konferencijos dokumentų reikalavimai rodo, kad neprisijungusių šalių judėjimas iš tiesų yra brandi ir įtakinga jėga tarptautiniuose santykiuose.

Apolinaras Sinkevičius

ISPŪDINGA ŠVENTĖ

Dar apie Vilniaus universiteto jubiliejų

Rugsėjo 19-22 dienomis Tarybų Lietuvos sostinėje vyko Vilniaus V. Kapsuko universiteto 400 metų minėjimo jubiliejiniai renginiai. Šioje mokslo ir kultūros šventėje dalyvavo daugelio šalies aukštųjų mokyklų delegacijos, mokslininkai iš socialistinių šalių, taip pat JAV, Kanados, Prancūzijos, Italijos, VFR, Australijos, Kongo, Danijos, Suomijos pasiuntiniai.

Pateikiame keleto iš jų atsiliepimus apie šventinius renginius, apie besiplečiančius universitetų ryšius.

L. Selezniovas. Leningrado A. Zdanovo universiteto prorektorius: Zavi Universiteto jubiliejaus mastai—paspūsojusios Vilniaus gatvės, pakili žmonių nuotaika, daugybė studentijos šventės renginių. Neseniai teko dalyvauti panašiose iškilmėse kapitalistinėje šalyje. Ten vietoje šventės vyko studentų demonstracijos.

Minint šauniai sukaktį, ma-lonu konstatuoti vaisingus Leningrado ir Vilniaus universitetų ryšius. Leningrade tobulinasi ir tobulinasi nemazda vilniečių. Čia aspirantūrą baigė ir lietuviškos matematikų mokyklos kūrėjas, universiteto rektorius akademikas J. Kubilius. Todėl ir Vilniaus universiteto šventė—visų mūsų šventė.

J. Safarevičius. Krokuvos Jogailos universiteto profesorius, Vilniaus universiteto garbės daktaras: Man buvo netikėtas Vilniaus universiteto garbės daktaro laipsnio suteikimas. Manau, kad tai ne vien mano veiklos, bet ir daugelio Tarybų Sąjungos bei socialistinių šalių mokslininkų bendradarbiavimo įvertinimas.

Graži draugystė sieja Krokuvos ir Vilniaus universitetus. Ir nors istoriškai ji matuojama šimtmečiais, tačiau tik pokario laikotarpiu tapo konkrečia, dalykiška, visapusiška.

Su Vilniaus universitetu susijusi mano jaunystė: čia aš mokiausi, parašiau savo pirmuosius mokslinius darbus. Lenkijoje aukštai vertinami Vilniaus universiteto lingvistų profesorių Z. Zinkevičiaus, V. Mažiulio darbai. Tikiuosi, kad ir toliau plėsis mūsų universitetų bendradarbiavimas. O šventiniai renginiai, pradant inauguraciją ir baigiant studentų koncertu, ilgai išliks atmintyje.

Daktaras **T. K. Balbiras,** JUNESKO aukštojo mokslo sekcijos vadovas: Vaziuodamas į Tarybų Sąjungą, aš žinojau, kad pamatysiu šali, kur mokslui, švietimui skiriamas didžiulis dėmesys, tačiau tai, ką patyriau, pranko visus mano lūkesčius. Aš susipažinau su mokslo ir buities sąlygomis, naujuoju studentų miesteliu. Sunku net suvokti tas milžiniškas permainas švietime, aukštajame moksle, kurios įvyko jūsų respublikoje per pastaruosius 40 metų. Pagal savo darbo profilį man tenka lankyti daugelyje pasaulio šalių. Tačiau tik čia aš pamaciau, kaip konkrečiai įgyvendinama visuotinio švietimo programa.

Mane sužavėjo šventės visalaukiškumas. Susidarė įspūdis, kad jubiliejiniuose renginiuose dalyvauja visi vilniečiai, visa respublika. Tai iš tikrųjų įspūdinga ir neužmirštama jaunystės šventė.

Prof. dr. **V. Pašuta,** TSRS Mokslų Akademijos narys korespondentas, TSRS Mokslų Akademijos TSRS

istorijos instituto skyriaus vedėjas: Rodės, gerai pažistū Lietuvą, bet šventės metu mano žinios gerokai praturtėjo. Su įdomumu dalyvavau visuose renginiuose, ekskursijose. Džiaugiuosi, kad gerbiamos ir puoselėjamos liaudies tradicijos, kad jos organiškai derinasi su naujais papročiais, su socialistiniu gyvenimo būdu.

Esu laimingas dalyvavęs šioje šventėje, kuri buvo ir mano šventė. Visa tai padės man moksliniame darbe, nes turiu daug sumanymų tęsti Lietuvos istorijos tyrinėjimus.

Ksavera Karosienė, žinomoji lietuvių pažangiosios išsivijios, tarptautinio moterų, darbininkų judėjimo veikėja iš Jungtinių Amerikos Valstijų: Sujaudino, sužavėjo pagarba, reikiama Vilniaus universitetui. Toks aukštas ir platus jo nuopelnų įvertinimas, tokie garbingi apdovanojimai, tiek pasaulinio garso mokslininkų—svečių iš Europos, Amerikos, Afrikos . . . Dar kartą tapau liudytoja, kiek daug dėmesio Tarybų Lietuvoje, Tarybų Sąjungoje skiriama mokslui, kokios puikios sąlygos čia jam plėtotis, jaunimui—siekti žinių, įgyti mėgiamas specialybes, o paskui nėra rūpesčio gauti darbo.

Ispūdingos Universiteto iškilmės man tarsį iljejo naujų jėgų, energijos dar daugiau darbuotis. Labai laiku toks nusiteikimas: dabar mūsų veikloje ypač karštas metas . . .

A. Abibis, Kongo Brazavilio universiteto rektorius: Su Vilniaus V. Kapsuko universitetu mes draugujaime nuo 1976 metų. Sistemingai keičiamės delegacijomis, dėstytojais. Net ir dabar, šios ispūdingos ir įsimintinos šventės metu, randama galimybių aptarti tolesnio bendradarbiavimo perspektyvas. Tikimės, kad Universitete galės stažotis Maskvoje besimokantys Kongo studentai.

Jubiliejinėse iškilmėse man patinka viskas: žmonių nuosirdumas, įspūdingi renginiai, didelė meilė senajai architektūrai, liaudies tradicijoms. Tuo mes įsitikinome apžiūrėję centrinio Universiteto rūmus, senamiestį.

R. Kirkinenas, Suomijos Joensu miesto universiteto rektorius: Tikimės, kad netolimoje ateityje su Vilniaus universitetu pasirašysime bendradarbiavimo sutartį. Savo draugiškais ryšiais mes ipiname dar vieną žiedą į Tarybų Sąjungos ir Suomijos tautų draugystę.

Mes žavimės ne tik senove dvelkiančiais rūmų skliautais, bet ir nauju studentų miesteliu, tomis puikiomis sąlygomis mokyti ir kurti, kurias turi tarybinis jaunimas. Linkime Vilniaus universitetui naujų mokslo aukštumų.

A. Jakab, Vengrijos Liaudies Respublikos Debreceno L. Košuto universiteto ketvirtjo kurso studentė.

Dienos, praleistos Tarybų Lietuvos sostinėje, dalyvaujant iškilmėse, skirtose Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejui, man paliko neišdildomą įspūdį. Labai patiko skulptūrinė kompozicija "V. Leninas ir V. Kapsukas", daug įdomaus sužinojau, apžiūrėjusi parodą "400 metų Vilniaus universitetui". Negalėjau nesižadinti, stebėdama Universiteto 400 metų jubiliejaus inauguraciją, linksma ir išmoninga, kupina jaunatviško polėkio studentų eiseną. **V. Petkevičienė**

Vilniau!

O, Vilniau, mielas mano Vilniau,
Sirdie ir prote Lietuvos,
Gerbiu aš tavo vardą kilnų
Ir žmones tavo nuostabius.

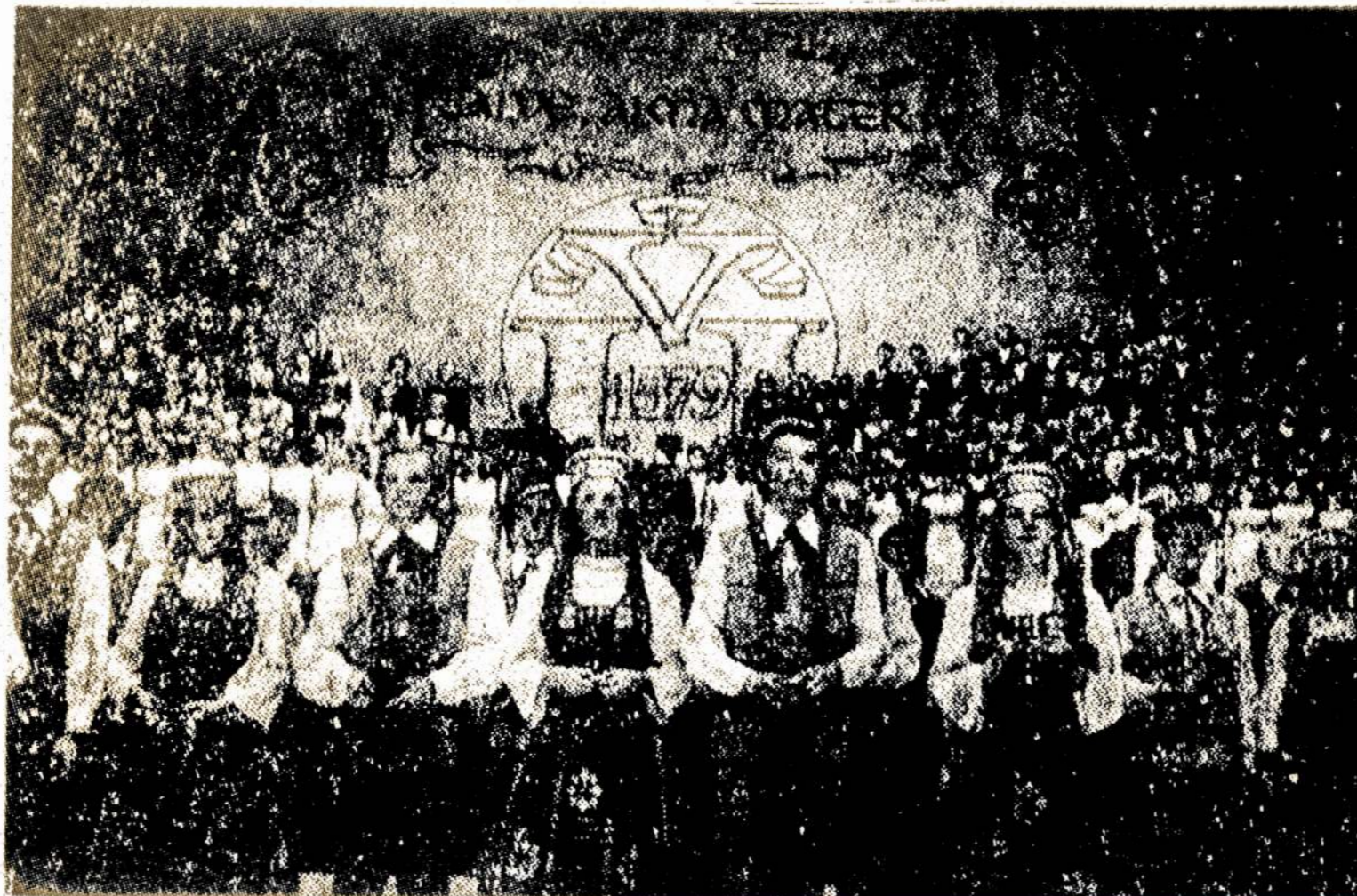
Gerbiu aš tavo mūro sienas:—
Tai mano liudies praeitis;
Nulenkiama galvas tau kiekvienas—
Tu mūsų laiminga ateitis!

O Alma mater, —mūs šventovė,
Tu mūsų ryžtas ir viltis;
Poetai tau dainas sukūrė—
Tu mums švieteii lyg švyturys.

Gerbiu aš tavo vardą kilnų
Ir žmones tavo nuostabius,
O Vilniau, mielas mano Vilniau,
Sirdie ir prote Lietuvos.

Kęstutis Balčiūnas

Studentų daina—senajam Universitetui

Rugsėjo 22 d. įvykusio šventinio koncerto, skirto Vilniaus V. Kapsuko universiteto 400-osioms metinėms, scena.

A. Danilovas nuotr.

biuletis Nr. 1.

APIE POETO VIETĄ DARBO RIKIUOTĖJE

Spalio 5 d. Lenino premijos laureatui Eduardui Mieželaičiui sukako 60 metų. Pirmuosius eilėraščius poetas parašė dar paskutiniams buržuazijos valdžios Lietuvos metais. Antrojo pasaulinio karo metu jis žygiavo sunkiais fronto keliais. Kareivijoje kuprinėje jį išvaduoja Lietuvą jis parsivežė pirmąjį lyrikos rinkinį. Šiuo metu E. Mieželaičio kūriniai išversti į dešimtis kalbų. Jie plačiai skaitomi visose Tarybų Sąjungos respublikose, užsienyje. Žurnalistas V. Mikuličius paprašė poetą atsakyti į keletą klausimų.

— Kada prasidėjo Jūsų kūrybinis kelias?

— Kaip ir daugelis, eilėraščių pradėjau rašyti labai jaunas, gerai ir neatsimenu, tikriausiai, kai sukako dešimt metų. Nuo penkiolikos metų ėmiau jau spausdinti. Bet šitie eilėraščiai buvo labai nedraus, kuklūs. Vėliau ėmiau kaskart vis atidžiau stebėti žmogų. Aš mačiau jį visose gyvenimo ir istorijos situacijose. Nepretenduoju jį visapusiškai žmogaus portretu. Aš kuriu, siekdamas realizuoti kuklų uždavinį: visa gyvenimą piešiu tik viena vienintelė žmogaus vidinio portreto dalį. Mane domina kūrybinio instinkto dinamika. Sis fenomenas sielos gėlmės spindi kaip perlas jūros dugne. Aš išskau ne chimera, o kaip tik perlo.

— Kaip gimė Jūsų žinomas eilėraščių rinkinys "Žmogus"?

— Pasakyk, kas tavo draugas, ir aš pasakysiu, kas tu. — Šią patarėlį drąsiai galiu pritaikyti ir literatūros praktikai, suprantama, kiek pakeitę. Pasakyk, kaip tu žiūri į žmogų — ir aš pasakysiu, kas tu. Kitais žodžiais, kokie tavo principai ir kokį laipsnį pasiekė tavo humanizmas. Žmogus — tai neišstirtas žemynas, jį kurį krypta humanizmo kompas rodiokė. Žodžiu aš iš tavo rankų tartum chironomantas pasakysiu visą tiesą. Rankos suteikia visa reikiama informacija. Gal būt kaip tik todėl rankoms aš ir skiriau kuo didžiausią dėmesį. "Žmogus" tapo visos mano kūrybinės statybos pamatu. Jį pradėjau rašyti prieš dvidešimt metų. Žmogus man tapo savotišku Archimedo atramos tašku. Si knyga gimė po atidus stebėjimo, širdimi tikrinant laiką, žmogaus gyvenimą.

Poeto stebėjimo laukas visada turi būti platus. Vis dėlto pirmiausia pastebimi ir įvertinami lokaliai reiškiniai ir faktai, kurie, kaip sakoma, po ranka. Todėl svarbiausias, pirminis mano stebėjimo objektas buvo mano tėvynė Lietuva.

Mano kartai teko sunki, bet garbinga dalis — pakilti i kovą su reakcinėmis pažiūromis ir konservatyviomis tendencijomis. Šiais metais Tarybų Lietuvai sukako 39 metai. Savo gimtajam kraštui atnaujinti mes atidavėme visas savo jėgas ir širdis. Buržuazinė santvarka po Tarybų valdžios užgniauzimo 1919 metais išsilaukė valdžioje tik 20 metų. Suprantama, ir tuo laikotarpiu mūsų liaudies ir pažangiosios inteligentijos jėgoms buvo kai kas padaryta.

Dar iki šios dienos praeities liaupsintojai neriasi iš kailio, norėdami įrodyti, kad jie buvo iškovoję dideles "pergales", priskiria sau didžiulius "nuopelnus". Kita vertus, jie trypia viską, kas padaryta ar daroma Tarybų valdžios metais, dabar. Tai

EDUARDAS MIEŽELAITIS

atrodo juokingai. Juk per 39 metus padaryta tokia pažanga, kad prieš ją nublanksta visi praeities nuopelnai, kaip Mėnulio šviesa prieš Saulės šviesą. Aš ne ekonomistas ir nesistengiu viską įrodinėti statistika. Faktai tokie įtikinantys ir įspūdingi, kad čia nereikia jokios poeto pagalbos.

Mano mažytėje tėvynėje Lietuvoje jau trisdešimt-dvyneri metai vyksta atkakli kova, konstruktyvus darbas ir drąsus ieškojimai. Ir visą šį laiką aš atidžiai seku savo pažįstamą žmogų. Pradėjau jį stebėti, kaip sakiau, ankstyvoje jaunystėje. Per tuos metus daug pergavta, pergalvota ir perjausta.

Aš gerai pažįstu žmogų, apie kurį rašau. Niekada neturėjau polinkio į pseudoromantiškus idealizavimą. Visada realistiškai vertinu tą istorinę, biologinę inerciją, kuri traukia žmogų atgal į praeitį, tą egoizmo, prietarų ir ipročių barjerą. Juk nelenu pakeisti "per keletą dešimtmečių tai, kas susiformavo šimtmečiais. Bet aš mačiau tą patį žmogų ir kitose situacijose, kai reikėjo pasiaukoti, paguldyti galvą už kilnų idealą. Mačiau jį barikadose ir per inirtingas atakas fronte, ginantį socialistinę Tėvynę, mačiau, kaip jis pasiaukojamai dirba naujose gamyklose ir plačiuose kolūkių laukuose. Visas žmogaus grožis pasireiškia kovoje, darbe, kūrybiniuose ieškojimuose. O jų mūsų gyvenime visada buvo, yra ir bus. Todėl aš nebijau pasakyti, kad mūsų šalyje yra palankios sąlygos harmoningoms ir didvyriškoms asmenybės ugdymis. Naujo gyvenimo kūrimas gimdo naują didvyriškumą, naujo žmogaus bruožus.

Aš myliu žmogų. Si ištikimiausia pastovi meilė mano

*Ilgiuos tavęs — kaip vynuogių šakelė
Cukrinių saulės spindulių, kurie
Vientieliai išmesti dangų gali,
Kad džiaugsmo būtų sklidina taure.*

*Jie varinėja žalią mano kraują,
Ir kaip girtuoklis priemiesčio gatve
Tas ilgesys dainuodamas keliauja
Arterijomis tiesiai pas tave.*

*Tu nemanyk, kad girtas tarsi dūmas
Keliauju aš. Ir į svečius prašaus.
Nepagalvok, kad mano šis girtumas,
Kaip andai, tikras. Nieko panašaus!*

*Nepamanyk, kad tai čia aš triušmauju
Ir girtas parsvyruoju į namus.
Tai manyje prabilo mano kraujo
Melodija. O aš — labai ramus.*

*Nepagalvok, kad tai čia aš dainuoju,
Tai ilgesys. O aš ramiai galiu
Susirangyti kaip šuva prie kojų
Arba pavirsti medžio daigelium.*

*Ir visas atiduoti tavo rankų
Saldžiausiems saulės spinduliams, kurie
Vientieliai išmesti gali dangų,
Kad džiaugsmo būtų sklidina taure*

EDUARDAS MIEŽELAITIS

poetinėje laboratorijoje virto kultu.

Žmogus gavo šią žemę neužbaigta, pratęstą šventą kūrybos aktą ir sukūrė civilizacijos stebuklą, civilizacijos, kurios vaisiais mielai naudojasi ir žavisi. Jis ir griaua. Bet jo kuriamoji jėga visada galingesnė už griaujamąją, jis nuolat puošia gimtąją žemę. Mano logika labai paprasta: jeigu mes žavimės kūriniu, reikia gerbti ir vertinti jo autorį. Esu įsitikinęs, kad žmogus, šis globalinio kūrinio autorius, yra vertas aukščiausio pasaulyje monumento ir gražiausios poeto dainos.

— Išėjus rinkiniui "Žmogus", kuris yra kertinis Jūsų kūrybos akmuo, Jūs sukūrėte šešias plačios apimties neįprastos formos knygas. Kaip Jūs pats esate pažymėjęs, tai buvo savotiškas "hibridinis žanras" [prozos ir poezijos derinys]. Dešimt metų iš eilės buvo leidžiamas Jūsų poetinis metraštis, kuriame kaip kaleidoskope persipynė eilėraščiai, publicistinės aktualijos, filosofinė estetika, poleminiai straipsniai, atsiminimų fragmentai. Jos savotiškai pratęstą ir komentavo žmogaus temą. Sioms knygoms būdingas, kaip Jūs pats sakėte, analitiskesnis, labiau mokslinis metodas.

Visiškai neseniai pasirodė ypač nuotaikingas Jūsų eilėraščių ciklas. Jie parašyti įprasta klasikine forma. Viename iš šių eilėraščių sakote: "grįšiu į ketureilio namus, man ketureilio pastogėj gera".

— Niekada nebuvo dogmatas. Autospekticizmo dozė man visada padėdavo. Pasakytes išties dešimtmėti laboratoriniams eksperimentams, nutariau grįžti prie sintetinio metodo. Pasiilgau dvasinės disciplinos. Tai įvyko ne todėl, kad būtų atvėsusie ieškojimų aistra. Dabar kaip niekada ieškau gyvenimo prasmės. Aš "kapitališkai suremontavau" savo senąjį ketureilį, jį modernizavau ir jis pradėjo naują gyvenimą. Nesiskundžiu likimu, kuris atvedė mane iš antipoezijos į poeziją. Jeigu reikės apskrieti dar vieną didelį eksperimentavimo ratą, tai šitai padarysiu. Kad tik išeitų tai į gerą poeziją ir, žinoma, skaitytojui, nes nematau jokios prasmės rašyti vien sau.

Kinijos vadas Europoje su dvejopa misija

Šiuo laiku Europoje lankosi Kinijos Liaudies Respublikos premjeras Hua Guofeng. Šioje nuotraukoje jį (dešinėje) matome su Prancūzijos prezidentu Valery Giscard d'Estaing. Jo vizito misija esanti dvejopa — ekonominė ir politinė. Jis nori gauti Kinijai iš Europos kapitalistinių šalių ekonominės pagalbos ir praplėsti NATO šalių nusistatymą prieš Tarybų Sąjungą. Apie Hua vizito rezultatus dar per anksti kalbėti.

Įspūdžiai iš viešnagės Lenkijoje ir Lietuvoje

P. ir V. BUDRIONIAI

Šią vasarą nutarėme aplankyti Lenkiją ir Lietuvą liepos 6 d. ir išskridome iš New Yorko J. F. K. airporto į Copenhagena, o liepos 7 d. 1 val. ir 30 min. popiet jau buvome Varšuvoje. Išlipę iš lėktuvo turėjome eiti prie dokumentų patikrinimo. Peržiūrėjo bagažus ir klausė, kiek vežamės pinigų.

Dar nepabaigėm tvarkytis ir tuoj prie mūsų prisistatė net 3 teksistai (taxi), o vienas paėmė mūsų bagažus ir nešasi į savo mašiną. Atsiėmėm bagažus, nes mums dar reikėjo pasiteirauti, kur bus galima gauti autobusą ar lėktuvą nuvažiuoti pas mano brolius į Gdanską (Danzigą); sužinojome, kad po pietų neina nei autobusai, nei lėktuvai. Jie išėina tik iš ryto. Tuomet nutarėm nakvoti Varšuvoje.

Buvome net trijuose viešbučiuose, tik 4-tame gavome nakvynę, bet turėjome išpausti 5 dolerius. Už kambarį sumokėjome 1,000 ir 200 zlotų. Doleriais virš \$40.

Mano brolis tam pačiam viešbutyje už save sumokėjo tik 100 zlotų. Reikia jam daug pigiau, nes jis vietinis.

Mes atsikėlėme anksti rytą, pusę po šešių jau buvome autobusų stotyje ir jau radome eilę žmonių. Stojome į eilę ir mes, nes pagalvojome, kad autobusu bus idomiau važiuoti.

Iš Varšuvos į Gdanską važiuojame 10' valandų. Emė ilgiau, nes visą dieną lijo.

Važiuodami matėme daug privatiškų ūkių. Mažieji ūkininkai prasčiau gyvena. Bet matėsi ir didesni ūkių. Jų ir trobesiai daug geresni.

Derlius laukuose matėsi neblogas, ypatingai gerai atrodė bulvės ir daržovės, rugiai vidutiniškai.

Kuomet pavažiavome pusę kelio, jau matėsi Valstybinių Kolūkių. Jų pastatai dideli, gražūs, rugių ir bulvių didžiuliai laukai. Net miela žiūrėti.

Mano broliai neblogai gyvena. Jie gauna pensijas ir kaip kada išėina padirbėti. Tik viena bėda, kad sunku gauti mėsos nusiipirkti. Gana tik paskirtomis dienomis., Turi atsikelti anksti rytą, apie 5-tą valandą stoti į eilę prie krautuvės durų, gauti šmota mėsos.

Buvome nuvažiavę į didesnią miestą Kazalin. Žiūrime, kad ir ten didelės eilės žmonių prie mėsos krautuvėjų. Tokiu būdu žmonės labai nusiskundžia. Jie sako, kad geresnė mėsa išsiunčia į kitas šalis. Duonos, dešrų, sūrų galima pirkti laisvai ir kiek nori.

Lenkijos restoranuose irgi negausi maisto pasirinkti. Dvi dienas į savaitę gausi tik žuvis, o kitas dienas gausi mėsos, bet labai mažas porcijąs.

Lenkijoje dar yra daug privatiškų krautuvėjų, bet yra ir naujų valdiškų — labai gražių. Jos pilnos prekių ir žmonių. Atrodo, kad lenkai pinigų turi.

Nors Lenkijoje dar trūksta butų, bet jau yra daug pristatytų naujų ir statoma. Juose kambariai su visais patogumais.

Lenkija per praėjusį karą labai daug nukentėjusi. Pati Varšuva buvo beveik visai sunaikinta, o šiandien ji atstatyta. Varšuva labai gražus miestas, jos gatvės labai švarios.

Mums teko lankytis ir Krokuvoje. Pavažiavus prie miesto, jau kolūkių nebesimato, o vien tik privatiški ūkeliai. Jų nameliai seni, maži, pastatyti iš senovinių rąstų. Jų stogai šiaudiniai ir apaugę samanomis. Pastebėjome, kad jie žemę apdirba arkliais, nes žemės sklypeliai labai maži. Čia jau vaizdas buvo tikrai blogas. Šiandien Lietuvoje tokios bakažėlės jau sudėtos ir muziejų . . .

Bus daugiau

IŠ LAISKŲ

Gerbiameji,

Kaip gražus mūsų Nemuno kraštas, pasipuošęs ruduojančiais gojais. Kur akį mesi, visur pamatysi prieš saulę auksu žėrinčias klevų viršūnes. Iš palengvo krinta šalnų pakasti lapai. O šalnų šiemet prasidėjo pradžioje spalio. Orai atšalo. Buvo neįtikinamai. O apie dešimtą spalio oras truputį atšilo. Ir šalnų bet gėlės jau nežydi. Šalna jas sunaikino. Ūkiuose baigiamos kasti bulvės, kurių derlius šiemet geras.

Tiesa, kai kur ilgai užsitęsę lietus bulves supūdė. Jau ir daržovės baigiamos valyti. Ūkiams daug padeda aukštųjų mokyklų studentai, vidurinių mokyklų moksleiviai, imonijų bei įstaigų darbininkai.

Rajono medicinos darbuotojai turi po ne mažiau kaip tris dienas atidirbti kolūkiuose bulvių kaime ir daržo valyme. Vilniaus universiteto studentai talkininkauja Vilniaus rajono ūkiams, valydami morkas, kopūstus bei kitas daržoves. Žemės ūkio akademijos studentai trūšia Sūduvos lygumų ūkiuose. Kauno politechnikos instituto studentai talkininkauja Zemaitijoje. Žodžiu, bulviakasyje kruta visi.

Ši rudenį, atrodo, visi ūkiai suvalys derlių sėkmingai. Tai tiek žinių iš gimtos padangės.

Linkiu Jums viso geriausio.

Kęstutis Balčionas

Gerbiamas redaktorium! Su šiuo laišku siunčiu ir pluoštelį informacijos apie kai kurias reikmenis, įvykius pas mus.

Prasidėjo gražūs orai, taip vadinama "bobų vasara". Saulutė kaitina, tarsi norėdama atsilyginti už tas šaltas, nemalonias dienas, kurių buvo gana daug. Rytai, tiesa, būna vėsūs, bet paskui,

Lietuvos studentų miestas gražiai auga

Atvažiuojantys į Lietuvos sostinę Nemenčinės plentą jau iš tolo pro pušų viršūnes svingingai moja daugiaaukščių pastatų bokštai. Tai — naujasis studentų miestas, Vilniaus universiteto ir Inžinerinio statybos instituto valdos. Abipus centrinės gatvės — Saulėtekio alėjos — jau įsikūrė teisės, fizikos, pramonės ekonomikos, prekybos, architektūros ir statybos ekonomikos bei kiti šių aukštųjų mokyklų fakultetai, iškilo bendrabučiai, valgykla, įkurtuvėms ruošiasi mokomasis skaičiavimo centras.

Pamatyti Vilniaus akademinio jaunimo gyvenvietės ateitį artimiausiais metais galima Miestų statybos projektavimo institute.

— Studentų miestas užima 175 hektarų plotą, — pasakoja instituto vyriausiasis architektas V. Parčauskas. — Mikrorajonas suprojektuotas laisvo užstatymo principu, zonomis. Tai — mokomosios zonos (atskiros universitetui ir VISI), kultūrinė-sportinė, gyvenamoji ir ūkinė bendros abiem aukštosios mokykloms. Pažymėtina, kad čia statomi fakultetai neturi griežtų ribų; aukštieji jų korpusai tarpusavyje sujungti dviaukščiais pastatais, kuriuose yra srautinės auditorijos bei kitos bendro naudojimo patalpos. Taip derinami pastatus, projektuotojai palieka daug laisvės aukštųjų mokyklų administracijai: atsižvelgiant į besikeičiančius liaudies ūkio poreikius, labai nesunku bus operatyviai keisti fakultetų apimtį, struktūrą.

Be fakultetų, mokomosiose zonose iškils taip pat probleminių ir mokomųjų laborato-

kai įsismagina . . . . Skraidovortinkliukai, o ten prisitvirtinę tokie maži voriukai, kuriems labai smagu pasisukti didelę platybę. Žinoma, reikėjo "atsiprašyti" lengvesnio apdaro ir jį vėl pradėti vilkėti, kol orai atvės. O per televiziją ir radiją ragina per daug nepasitikėti tokiais orais, bet geriau ruoštis žiemai, pasimokyti iš praėjusių metų.

"Laisvė" gaunu, galima sakyti, pastoviai, su tam tikrais intervalais, kartais kokį vieną egzempliorių, o kitą sykį — penkis, šešis iš sykiu.

Darbu bagalės. Artėja mokyklos 60-tis (tuo pačiu ir mano, kelių dienų skirtumu, taip pat kelių dešytojų), tad visi dirbam isitempe, kad šventė būtų tikrai graži. Nusimato daug svečių. Aš turiu ir kitą "bėdą". Lapkričio mėnesį privalau paruošti savo personalinę jubiliejinę foto-parodą. Tad matote, kaip reikalinga suktis, kaip spėjimas. Vilniaus universiteto kur pamokos ir visa kita? Todėl ir medžiaga apie mokyklos šventę atsiųsiu spalio pabaigoj.

Šiaip esu sveikas, gyvas, judu, krutu, nepasiduodu naštai. O kada dirbi su jauniu, matai, kad jis stengiasi semtis žinių, tada ir pats pasidarai žvalus, atjaunėji, nors kartais pasitaiko ir tokių, kad . . . . . Bet tai jau retesnis reiškinys.

V. Gulmanas

Brangūs laisviečiai

Nuosirdžiausiai sveikinu Didžiojo spalio šešiasdešimt antrųjų metų progą redakcijos, administracijos ir spaustuvės kolektyvą. Prašau perduoti karščiausius linkėjimus Jūsų laikraščio bendradarbiams, plintuojams, rėmėjams, skaitytojams. Visiems linkiu laimės, sveikatos, o redaktoriams bei bendradarbiams dar ir kūrybinių laimėjimų.

Vandalinas Junevičius

Lietuvos studentų miestas gražiai auga

Atvažiuojantys į Lietuvos sostinę Nemenčinės plentą jau iš tolo pro pušų viršūnes svingingai moja daugiaaukščių pastatų bokštai. Tai — naujasis studentų miestas, Vilniaus universiteto ir Inžinerinio statybos instituto valdos. Abipus centrinės gatvės — Saulėtekio alėjos — jau įsikūrė teisės, fizikos, pramonės ekonomikos, prekybos, architektūros ir statybos ekonomikos bei kiti šių aukštųjų mokyklų fakultetai, iškilo bendrabučiai, valgykla, įkurtuvėms ruošiasi mokomasis skaičiavimo centras.

Pamatyti Vilniaus akademinio jaunimo gyvenvietės ateitį artimiausiais metais galima Miestų statybos projektavimo institute.

— Studentų miestas užima 175 hektarų plotą, — pasakoja instituto vyriausiasis architektas V. Parčauskas. — Mikrorajonas suprojektuotas laisvo užstatymo principu, zonomis. Tai — mokomosios zonos (atskiros universitetui ir VISI), kultūrinė-sportinė, gyvenamoji ir ūkinė bendros abiem aukštosios mokykloms. Pažymėtina, kad čia statomi fakultetai neturi griežtų ribų; aukštieji jų korpusai tarpusavyje sujungti dviaukščiais pastatais, kuriuose yra srautinės auditorijos bei kitos bendro naudojimo patalpos. Taip derinami pastatus, projektuotojai palieka daug laisvės aukštųjų mokyklų administracijai: atsižvelgiant į besikeičiančius liaudies ūkio poreikius, labai nesunku bus operatyviai keisti fakultetų apimtį, struktūrą.

Be fakultetų, mokomosiose zonose iškils taip pat probleminių ir mokomųjų laborato-

rių korpusai, centriniai rūmai. Nors pagrindiniai čia taikomi industrinės statybos metodai, architektai stengiasi suteikti pastatams kuo daugiau plastiškumo. Centriniai rūmai, pavyzdžiui, turės ne vieną jaukų vidaus kiemelį su fontanais.

Bendrabučiai statomi taip pat pagal individualius, specialiai šiam miesteliui sukurtus projektus. Kiekviena iš jų įrengti aptarnavimo blokai — biblioteka ar bufetas, parduotuvė, ryšių skyrius ir t. t. Bendrabučių pastatai tarpusavyje jungiasi estakadomis arba požeminiais keliais.

Kultūrinė sportinė zona, kuriai pradžiū davė 600 vietų valgykla, turės kultūros namus, sporto salių kompleksą, baseiną, lengvosios atletikos maniežą, stadioną, polikliniką. Čia formuojama ir centrinė aikštė bendriems studentų ceremonialams.

Pastatų, kaip matome, labai daug, bet makete dominuoja žalia spalva. Studentų miestas statomas pušyne pačia tikraja to žodžio prasme, ir gamtinis sąlygų jam gali pavydyti netgi garsieji Lietuvos kurortai. Vilniaus svečiai, tiesa, neretai teiraujasi, ar nesudaro problemų tam tikra studentų miestelio izoliacija nuo bendro miesto kultūrinio-pramoninio gyvenimo? Kokia gi tai izoliacija, jei miesto centras visuomeniniu transportu galima pasiekti per 15-20 minučių?

. . . . . Netolimoje ateityje naujoji Vilniaus akademinio jaunimo gyvenvietė galės priimti 20 tūkstančių studentų. Tai jau ištisas miestas.

V. Petrauskaitė
Eltos korp.

KANADOS ŽINIOS

Montreal, Quebec

SUPARALYŽIUOTOS
SUSISIEKIMO
PRIEMONĖS

Rašant šiuos žodžius montrealiečiai, ypač dirbantieji, pergyvena didelius sunkumus—dėl busų ir metro mechanikų susireikavusių. Siam streikui jie seniai ruošėsi, ir jo buvo galima išvengti, jei iš abiejų pusių—valdžios ir mechanikų—butų dėta pastangų šiam streikui išvengti.

TAUTIEČIAI IŠ GIMTINĖS

I Montrealą, i gydytojų konferenciją buvo atvykęs žymus T. Lietuvos gydytojas-chirurgas, medicinos mokslų daktaras, pedagogas, chirurginės katedros vedėjas—**Jurgis Brėdikis**. Konferencijai užsibaigus, kuriai jis ir vadovavo, atliko visą eilę savo profesijoj darbu. Laisvu laiku susitiko su tautiečiais. Pavažinėjo plačiau po Kanadą, ir spalio 15 d. išvyko i Gimtine, i Kauną, kur jis dirba.

Spalio 8 d. i Montrealą atvyko grupė menininkų iš T. Sąjungos. Jų sudėtyje buvo ir vienas tautietis iš Gimtines, tai V. Kupris. Sekantį vakarą vyko jų koncertas. Mus nustebino ir pra-

džiugino, kai scenoje pasirodė pats pirmutinis dainininkas-baritonas mūsų tautietis. Jo patriotinės dainos visus gerai nuteikė, primindamos mums brangią Gimtine. Koncerte buvo daugiausia dainų, pamargintų puikia muzika. Gaila, kad pasitaikė labai blogas oras. Nors i vakarą oras ir pasitaisė, bet vis tiek daugelį nuo dalyvavimo koncerte sulaukė.

ATSVENTĖ VEDYBINĖ
SUKAKTI

Stanley ir Mery Neverdauskams jų giminės suruošė labai puikų banketą, atžymėti jų 25 metų vedybinio gyvenimo sukakčiai. Iš tolimųjų vietovių svečių dalyvavo H ir N. Mitkai iš J. A. V.

ATVYKO—IŠVYKO

I Montrealą buvo atvykusi viešnia iš J. A. V. V. Kemp, J. Knistauto ir R. Spaičienės sesutė. Buvo labai malonus susitikimas, nes jau seniai nebuvo matęsi.

Pas J. Garbatavičių viešėjo Mikalaukai iš J. A. V.

Danutė Vekterytė darbo reikalais išskrido i Prancūziją.

Toronto, Ont.

Spalio 7 d., Clairmont salėje įvyko Sūnų ir Dukterų Pensininkų Klubo susirinkimas. Kadangi Klubas pirminkas neatvyko, tai susirinkimą atidarė vicepirminkas J. Morkūnas.

J. Morkis perskaitė protokolą ir pagirtas už nuoseklų parašymą. Finansiniai raportai išduoti ir priimti taip pat su pagyrimu.

Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos einamais reikalais buvo pranešta, kad likusiais tos draugijos nariams išdalinami paskutiniai pinigai jos išdo. Tuo einama prie paskutinių žygių draugiją likviduoti.

J. Narusevičius, Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos centro komiteto finansinis sekretorius, atsisveikino, baigdamas eiti savo pareigas. Jis yra išdirbęs šioje draugijoje, su kaikiurimis pertraukomis, 26 metus, eidamas finansų sekretoriaus pareigas.

Sūnų ir Dukterų Draugija pirmiausia pradėjo kurtis 1912 metais, bet nariai duokles pradėjo mokėti tik 1914 metais. Tad ši draugija gyvavo 67 metus. Vieni laikotarpiai turėjo net 740 narius. Laikui bėgant ir nariams senstant ir mirstant, nebeatirado norinčių darbuotis ir buvo nutarta ją likviduoti. Per šį susirinkimą likusieji draugijos nariai turėjo progą paskutinį kartą susirinkti kaip jos nariai.

Gaila matyt skirstantis ir nykstant geroms draugijoms... J. Narusevičiui atsisveikinant, net pasirodė ašaros jo akyse, taipgi ir daugelio kitų narių. Niekas nėra amžino. Laikas bėga ir daug kas keičiasi.

Sūnų ir Dukterų Pensininkų Klubas rengia vakarieniškus su rekordine muzika, spalio 27-tą d. šeštadienį 6 v. p. Clairmont salėje. Bilietai platunami iš anksto per kai kuriuos Klubos narius.

SVEČIUOJASI

Vincas Morkūnas yra atvykęs iš Lietuvos ir svečiuojasi

pas savo brolių J. Morkūną. Ketina šioje šalyje pabūti pora mėnesių.

Z. Veinoviene atvyko iš Lietuvos pas savo vyro pusbrolį Statulevičių pavišėti Kanadoje.

Stasys Virbalas iš Montrealo viešėjo pas savo sūnų Toronte.

Petras Šiuplevičius neseniai vedęs antrą kartą Jadžę Aršauskienę, buvo atvykęs pasisvečiuot pas savo dukterį, kartu aplankė ir žmonos sūnų, gyvenančius Toronte. Jie nepamiršo aplankyti manęs ir sesers B. Januškienės.

Petras ir Jadžė yra mano pažįstami nuo jaunų dienų. Abu jaunavedžiai atrodo gerai. Linkime jiems gyventi laimingai ir sulaukti ilgo amžiaus.

PASIMATYMAS SU
OPEROS DAINININKU

I Torontą buvo atvykus grupė menininkų iš Tarybų Sąjungos ir koncertavo Ukrainų salėje. Šiuos menininkus atkvietė "Friendship" draugija palaikymui artimesnių santykių tarp Kanados ir Tarybų Sąjungos. Tarpe šių menininkų buvo vienas lietuvis Vincas Kuprys, Vilniaus operos dainininkas.

Jis padainavo kelias dainas, tarp kurių ir pora lietuviškų dainelių. Buvo labai malonu išgirsti jį dainuojant, ypatingai—lietuviškai. V. Kuprys turi stiprų ir gražų baritono balsą ir puikiai jį valdė. Jo dainas publika parodydė gausiais aplodismentais.

Po koncerto teko asmeniškai susipažinti ir truputį pasikalbėti. Teko sužinoti, kad lietuviškų yra sukurtų keletas naujų lietuvių kompozitorių operų. Jis paminėjo, kad ateinančiais metais yra ruošiamas paminėjimas 30 metų sukakties nuo įsikūrimo Tarybų Lietuvos. Bus ir Dainų Diena.

V. Kuprys pasakė, kad jis tikėjosi Toronte pasimatyti su lietuviiais ir net buvo pasiruošęs atlikti meninę programą. Labai gaila, kad pirmavilni buvo sužinota ir nepaspėta koncerto suruošti.

Tikėkime, kad ateityje būtų galima iš anksto sužinoti apie atvykstančius lietuvius menininkus ir svečiams surengti tinkamą priėmimą ir išgirsti lietuviškų dainų ar muzikos programą, pajavirinti nuobodų senųjų lietuvių gyvenimą.

Buvo gaila atsisveikinti su šiuo malonių tautiečių. Visa menininkų grupė ketino rytojau dieną vykti i Niagara Falls, o paskui i tolimąją Vakarų Kanadą.

J. Narusevičienė

Vancouver, B. C.

Spalio 5 d. įvyko Jono ir Juzės Kundrotų 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktis. Ta proga buvo sukviesta jų daug draugų ir pažįstamų. Visi buvome puikiai pavaišinti. Mesgi jiems padainavome "Ilgiausių metų" ir "They are good fellows".

Palinkėjome Jonui ir Juzei stiprios sveikatos ir šviesios ateities jų gyvenime ir kad jie sulauktų aukšnių sukaktuvių.

R. Makarevičius

WINDSOR, ONT., CANADA

Mirus

Juozui Ratkui

1979 m. spalio 4 d.

Reiškiame gilią užuojautą jo seserims Regina Rozak, Royal Oak, Mich. ir Alice Wolchinsky, Toronto; seserų vaikams, kitiems giminėms ir artimiesiems. Visi liūdimė netekę tautiečio. Išsėkis ramiai Kanados šalčioje žemėlėje.

S. Baltuliai

A. Rimšai

P. Rasivičiai

P. Karaliai

Ch. Stankai

L. Svirpliai

J. Sorakai

K. Linkevičienė

J. Užunaris

G. Kodis

B. Sliukienė

A. Gegžnas

Z. Monkūnas

W. Savickas

J. Konsaitis

J. Robinskas

M. Valantinas

DETROIT, MICH.

MIRĖ

Spalio 8 d. Garden City ligoninėje širdies priepuolio ištikta mirė Martha Liugas, (buv. Kiselienė) 75 m. amžiaus. Paliko dideliame nuliūdimė vyrą Charles Liugas, du sūnus—Eugene ir Lawrence Kiselis; dvi dukras—Wanda Kempf ir Betty Lou Rukšys; vieną sesutę Kanadoje ir daug kitų giminių Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje. Buvo pašarvota Stepanausko laidojimo koplyčioje, palaidota spalio 11 d. su bažnytinėmis apeigomis Holy Sepulchre kapinėse. Velionė buvo detroitiečiams gerai žinoma, prieš kiek laiko buvo Detroito Lietuvių Klubos narė.

MOTERŲ KLUBAS

Detroito Moterų Pažangos Klubas mėnesinis susirinkimas įvyko spalio 14 d. Susirinko daug narių. Pirminkė Anna Daukas susirinkimą pravedė gražiai; sekretorė Mary Norush perskaitė protokolą net iš gegužės ir birželio mėn.; finansų sekretorė ir išdinkė St. Masytė pranešė, jog 17 draugų dar šiuos metus neužsimokėjusios duoklių. Pagal Klubos nutarimą, po naujų metų jos gali būti iš Klubos narių suspenduotos. Klubas turi išdą ir geriems reikalams aukoją. Klubos sekantis susirinkimas šaukiamas lapkričio 11 d. 12 val. dieną.

SUSIVIENIJIMAS

Spalio 14 d. LDS 21 kp. įvyko mėnesinis susirinkimas. Kurie primiršote, primenu, jog valdyboje darbuojasi čiagimę lietuviai: Alfons Rye, pirminkas; Tony Vasaris, vicepirm.; Ruth Gugas, sekretorė; Servit Gugas finansų sekretorius ir išdinkas; išdo globėjai Al Stacey ir Lillian Gugas.

Šiame susirinkime i kuopa įsirašė dvi jaunos narės: Lisa ir Kim Bloodworth—tai Servit ir Ruth Gugu anūkės. Taipgi buvo pranešta, jog Detroitas ir vėl buvo laimingas, nes LDS Centras suteikė Mokslo stipendijas dviem jaunuoliam: David Rye, Tony ir Bertha Rye sūniui; ir Sharon Petrul, Vito ir Aldona Petrul dukrelė. Šiedu jaunuoliai nepaprastai gabūs mokslė. Tikimės, jog ir ateityje jiems gerai seksis.

Susirinkime dalyvavo daug jaunimo. Jie išdavė išsamius veiklos raportus apie kėglio turnyro darbą, nes ateinan-

LIETUVIŠKI FILMAI

Per pastaruosius kelerius metus, Servit ir Ruth Gagai viešėjo Tarybų Lietuvoje. Jų vėliausia viešnagė buvo su šiais metais birželio mėn. LDS ekskursija, kuriai jie vadovavo. Servitas Gugas susuko gražių spalvotą filmą. Jį galėsime pamatyti sekmdienį, lapkričio 11 d. apie 1 val. p. p., tuoj po LDS 21 kp. ir Moterų Pažangos Klubos susirinkimų. Prieš rodyma filmo, LDS 21 kp. šeiminkės patieks užkandžių. Tikimės, jog filmas visiems patiks, nes pamatysime, kaip šandien yra Tarybų Lietuva graži. Pasakykite apie filmą rodydam savo kaimynams ir draugams. Visi būkime Detroito Lietuvių Klubos įstai-

goje, lapkričio 11 d. Stefanija

Oakland, California

MIRĖ JOSEPHINE
ANSCOTT

Ilgus metus gyvenusi ir dirbusi San Francisco, California, o paskutiniu laiku San Leandro, Josephine Valiūtė-Anscott (Anskaitienė), sulaukusi 85 metų, išsiskyrė iš gyvųjų tarpo rugsėjo 27 dieną. Priklausė prie LLD kuopos San Francisco, vėliau persikėlė i Oaklando kuopą, kada abi kuopos buvo sujungtos. Dalyvavo pažangiųjų lietuvių parengimuose, skaitė ir rėmė mūsų spaudą.

Josephine gimė 1893 m. Žiuronų kaime, Radviliškio apylinkėje. I Ameriką atvažiavo 1914 m. pas brolių i Brooklyn, N. Y. Susipažino su Vincu Anskaičiu ir susituokė 1923 m. Gražiai sukūrė naują gyvenimą. Gaila, kad po keleto metų Vincas mirė. Jos sesuo Telda King jau gyveno San Francisco, taigi Josephine atvyko i California. Čia surado naują darbą, tarnavo turčių namuose. Sulaukusi senatvės, išėjo i pensiją gyventi pas Teldą. Turėdama daug laisvo laiko, dirbo be užmokesčio per 15 metų Raudonajam Kryžiui (American Red Cross), iki sveikata visai sumenkėjo.

Josephine visuomet buvo linksmo būdo. Su sesere Telda kartu dalyvavo įvairiuose parengimuose. Kuomet jos sveikata sublogėjo, sesuo Telda ją prižiūrėjo, pirmiau namuose, vėliau atidavė Nursing Home. Telda beveik kasdien eidavo į aplankyti. Palaidota Lone Tree mauzoliejuje, Hayward, California.

Liūdi Lietuvoje sesuo Ona Lugienė ir sesers vaikai; Amerikoje sesuo Telda King, San Leandro, Cal. ir brolio vaikai Pensilvanijoje. Taipgi San Francisco-Oakland apylinkės draugai.

MIRĖ PRANAS
BALČIUNAS

Po ilgos ir sunkios ligos rugsėjo 30 d. mirė Pranas Simonas Balčiūnas, sulaukęs 88 m. Pranas buvo draugiškas, tykus žmogus. Buvo gimęs Lietuvoje Sekonij Kaime, 1891 m. vasario 25 d.

I Ameriką atvažiavo 1912 m. pas draugus i Easthampton, Mass. Ten dirbo medvilnės audykloje. Kaž kaip nebuvo patenkintas, ir persikėlė gyventi i Cleveland, Ohio, kur dirbo liejykloje. Čia irgi nesurado laimės. Turėdamas giminių Pittsburgh, Pa., nutarė ieškoti laimės ten. Vėl gavo darbą liejykloje, o laisvu laiku padėdavo autobusui Pakrosniui, kuris turėjo valgių parduotuvę.

Pranas grįžo gyventi i Easthampton, Mass. Ten buvo įsteigęs Lietuvių co-operatyvinę valgių krautuvę. Po kiek laiko Bendrovė ėjo prie bankroto. Kadangi Pranas jau turėjo daugiausia šerų i Pittsburgh buvo pramokęs krautuvės darbą, jis Bendrovę nupirko ir įsteigė savo valgių krautuvę.

Pranas susipažino su gražia našle Antanina Baltrūnienė (mūsų Ks. Karosienės motina) ir 1919 metais susituokė. Našlė Antanina turėjo 3 vaikus—Ksaverą, Vilimą ir Juozą. Ksavera jau buvo vedus. Už kiek laiko Pranas pastatė gražų namą. Žmona Antanina darbuosė apie namus, turėjo darbą, ir gyvulių. Pranas dirbo ilgas valandas krautuvėje. Bet abu surado laiko dalyvauti SLA ir LLD kuopose, vėliau ir LDS.

Pranas ir Antanina 1947 metais persikėlė i San Leandro, Cal., nes čia gyveno dukra Ksavera ir žentas Juozas Karosai. Gavo darbą užuolaidos dirbtuvėje, persikėlė i Oaklando LLD ir LDS kuopas, ir buvo nariais iki

mirties. Skaitė ir rėmė mūsų spaudą, visur dalyvavo kol pajėgė.

Antanina, Juozas ir Vilimas mirė prieš keletą metų. Kuomet Pranas susirgo, podukra Ksavera ir žentas Juozas Karosai jį iki mirties prižiūrėjo.

Lietuvoje paliko brolius Adomą ir Jurgį Balčiūnus, taipgi seserį, ir jų vaikus; Amerikoje podukrą Ksaverą Karosienę, San Leandro, Cal. proanukę Eugeniją Karosaitę Stanley ir jos šeimą Warren, N. J., giminių Pensilvania valstijoje.

Palikai sukremuoti ir padėti šalia jo žmonos Antaninos ir posūnio Vilimo Baltrūno, kuris mirė prieš keletą metų, Evergreen Cemetery, Oakland, Cal.

Labai gaila netekus brangių draugų. Mūsų eilės smarkiai retėja. V. Taraskeienė

Cleveland, Ohio

Moterų Klubas susirinkimas įvyko spalio 11 d. ICA Svejetainėj, 15901 St. Clair Ave. Susirinko gražus būrelis dalyvių. Priežastis, kad daugiau neatsilanko—neparanki transportacija, aukšta važiutės kaina, brangus gazolinas...

Susirinkimą vedė draugė Paltan, kuri, kaip žinia, savo namuose ant laiptų parpuolė ir skaudžiai susižeidė. Teko pabūti i ligoninėje. Dabar jaučiasi gerai, bet sako, kad vėl reikės eiti i ligoninę, ši kartą akis gydyti, kurias griūdama užgavo.

Pirminkė pirmiausia dalyvius paprašė sustojimu pagerbti mirusią mylimą draugę Mortą Garbinčią. Ji taipgi pažymėjo, kad daug Klubos narių apie Mortos laidotuves visai nežinojo, todėl tik kelios teatsilankė su ja paskutinį kartą atsisveikinti. Velionės karstas skendo gėlėse.

BINGHAMTON, N. Y.

Mirus

Viktorijai Sasuta

Reiškiu gilią užuojautą jos vyrui Petriui, dukrai Kathy Rohlfė ir jos šeimai, broliui Brian ir jo šeimai, tėvui Jonui Vaičekauskui, tetai Viktorijai Wolker ir anūkiem.

Juzė Navalinskienė

BINGHAMTON, N. Y.

Mirus

Viktorijai
Vaičekauskiutei Sasuta

Reiškiu širdinga užuojautą tėvui Jonui Vaičekauskui, velionės šeimai, giminėms ir kitiems artimiesiems.

ALISĖ JONIKIENĖ
Kingston, N. Y.

ST. PETERSBURG, FLORIDA

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Jau praėjo 3 metai, kai mirtis atskyrė mano mylimą vyrą

Victor Valley

Draugai man dažnai primena jo atsidavimą pažangiųjų lietuvių veikloje, o aš gyvenu su prisiminimais.

Liūdinti Žmona,
EVA VALLEY

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Joseph J. Garszva

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas: 846-1970

MŪSŲ NAUJIENOS

DRAUGIŠKAI PRALEISTA DIENA

Viena dieną turėjome progos pagloboti daktarę Ireną Skernavičiūtę, kuri į Ameriką iš Tarybų Lietuvos atvyko pas savo tetą Dorą Skernavičiūtę pasisvečiuoti.

Buvome nuvykę į Long Island pas gerus tautiečius pažūrėti lietuviškos sodybos. Pirmas sustojimas buvo pas Onutę ir Joną Keraminus. Dar neprivažiavus prie sodybos iš tolo pamatai 9 lietuviškos gamtos gražuolių berželių svyruonėlius. Prisiartinus arčiau, pamatai išdidingai stovinčius 3 stogstulpius. Ant dviejų jų uždėti stogai o ant stogų—Vilniaus Gedimino pilies maketas su plevėsuojančia vėliavute. Tas visas darbas buvo atliktas Jono Keramino gabiomis rankomis.

Onutė mus labai draugiškai priėmė, viską aprodė, paaiškino. Ji sakė, kad jų namo pažūrėt daug žmonių atvažiuoja. Ji mus nusivedė į kiemą pamatyti lietuvišką šulinį ir gražiai augančias iš Lietuvos parvežtos žolelės, kuri per visus metus žaliuoja.

Įėjus į butą, pamatai tarpautinį grožį ir jauti, kad šiame name gyvena darbštūs šeimininkai ir turi gerą skonį meniu. Buto sienos papuotos žinomų menininkų paveikslais. Vienas kambarys skirtas tik lietuviškam meniu. Jį galima pavadinti muziejumi, yra kuo pasigrožėti.

Gaila, kad pats šeimininkas Jonas Keraminas tuo metu turėjo dirbti. Bet Onutė mus labai gražiai priėmė, pavaišino ir apdovanojo, mūsų viešniai daktarei Irenai padarė kelias nuotraukas viešnagės prisiminimui.

Dėkojame Onutei už vaišes ir dovanas.

Antras mūsų sustojimas buvo pas gerus draugus Margareta ir Leoną Jakščius. Jie visuomet nuoširdžiai priima svečius, šį sykį jiems buvo ypatingai malonu sutikti ir priimti malonia viešnia iš Tarybų Lietuvos, daktarę Ireną Skernavičiūtę. Leonas jaunystę praleido Zemaitijoje, Irena dabar dirba Zemaičių sostinėje Telšiuose ligoninėje. Jiems buvo labai įdomu išgirsti, kaip dabar Lietuvos daktarai prižiūri žmogaus sveikatą. Mar-

gareta prinešė užkandžių ir išgėrimų, bet atėjo mums su mieliais draugais laikas atsiveikinti.

Sirdingai dėkojame Leonui už tą vertingą dovaną, kurią padovanojo daktarei ir Margaretai—už paramą "Laisvei" \$10.

AIDO CHORAS PRADĖJO DARBĄ

Aido Choras yra vienas aktyviausių ir draugiškiausių organizacijų kolektyvų. Mes visi, kurie per daug metų tam kolektyvui priklausome, išlaikome Chora.

Choras susirenka kas šeštadienį 3 v. p. p. pamokas. Per dvi valandas mokosi dainuoti. Vadovauja Mildred Stensler.

Po pamokų aidietės išverda kavutės, pagamina užkandžių, draugiškai pasikalbama ir aptariam Choro reikalus.

Aido Choras kviečia ir buvusius aidietes ir visus kitus, kurie galite dainuoti, stoti į chorą ir tam draugiškam kolektyvui priklausyti.

Pirmas šių metų aidiečių parengimas, tai buvo susitikimas su lietuvišiais diplomatais.

Visi aidiečiai pasidarbavo ir prisidėjo prie vaišių. Aido Choro rėmėjai taipgi prisidėjo aukomis: Vladas Misiūnas paaokojo \$10 ir dešimties dolerių vertės dovaną; Jurgis Varisonas—\$5, Jonas ir Hendry Juškai \$10 vertės dovaną, Ona Jozėnienė taipgi \$10 vertės dovaną. Aido Choro narys Juozas Lugauskas parėmė Chorą \$25.

Sirdingai ačiū už paramą ir pasidarbavimą.

GARBINGAS JUBILIEJUS

Spalio 15 d. sukako 80 metų Bronėi Keršulienėi (Zmitraitei). Bronė gimė 1899 m. spalio 15 d. Preme-

nuose, Šiaulių raj., Lietuvoje. Į Ameriką atvyko 1912 m. Apsigyveno Binghamton, N. Y. Nuo pat jaunų dienų įsitraukė ir aktyviai dalyvavo pažangiųjų lietuvių organizacijose, dainavo Aušros Choro; veikė dramos motelyje.

Nuo 1958 metų Bronė gyvena Brooklyne. Kol sveikata leido, priklausė Aido Choro, buvo "Laisvės" direktorių taryboje, Moterų Klubų valdyboje. Bronė Keršulienė, būdama sveika, daug prisidedavo su darbu organizacijų reikalais.

Bronės ir Walterio Keršuliu namas ir gražus sodelis daug kartų pasitaravo lietuvių progresyvių organizacijoms.

Mes keli Bronės artimi kaimynai ir draugai nuėjome su tuo gražiu 80 m. jubiliumi Bronę pasveikinti ir palinkėti jai sveikatos ir saulėtų dienų.

Linkime tau, Bronė, geros sveikatos ir dar daug ilgų, laimingų metų.

APLANKIUS GERĄ LAISVIETĘ

Gavome laišką nuo Anna Quater, kuriame ji prašo kad nuyktume, nes turi reikalų. Gavė kiek laiko sekmadienį, nuvažiuovome. Ten pas ją reikėjo lipi ir 4-ąjį aukštą. Tai labai sunku lipi ypač senesnio amžiaus žmogui.

Anna radome besitriūsančią savo niekam nepavydėtiname bute.

Kiek pasikalbėjus, ji sakė: aš noriu, kiek išgalu paremti laikraštį "Laisvė". Aš esu sena "Laisvės" skaitytoja ir rėmėja. Gerai žinau, kad "Laisvė" visuomet gina darbo ir neturtingų žmonių reikalus, tai pagal savo išgalę ją paremsiu. Aukoju \$50. Noriu, kol būsiu gyva, kad "Laisvė" gyvuotų".

Didelis ačiū tau, Anna, už paramą. P. Venta

Akademikas V. Statulevičius pakviestas į UCLA

Praėjusį trečiadienį iš Lietuvos į New Yorką atvyko fizikos matematikos mokslų daktaras, akademikas Vytautas Statulevičius su žmona Irena, ir ketvirtadienį išvyko į Los Angeles, kur jis Californijos universiteto pakviestas 45 dienoms dirbti profesoriauti, (kaip visiting professor and visiting scho-

lar in System science and Computer science departments). Grįždamas iš Los Angeles, prof. Statulevičius bent savaitę sustos New Yorko Curant institute. Tikimės, kad susitikti bus mums niujorkiečiams galimybių tuo laiku su draugais Statulevičiais. Ieva Mizarienė

Susitikimas su 25 turistais iš Lietuvos

Trečiadienį, spalio 31 d., 5 val. p. p. susitikime su dabar JAV viešniais 25-iais turistais iš Lietuvos. Jie jau bus apvažiavę plačiąją Ameriką ir jau bus pakeliui į namus—išvyks lapkričio 2 d. Svečiai duos meninę programą.

Susitikime bus ir pietūs. Visa lietuvių visuomenė kviečiama į Laisvės salę, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

RENGĖJAI

Waterbury, Conn.

"Laisvės" vajuos reikalais aplankiau draugą H. Kutelį, kuris gyvena vienas, jau sulaukęs 91 metų. Bet jis dar pajėgia apsižūrėti ir pats sau valgyt pasidaryti, tik jau krautuvė nueiti nebepajėgia. Krautuvninkas jam maista atneša į namus.

Su juo draugiškai pasikalbėjome. Ta proga atsinaujino "Laisvės" prenumeratą ir dar "Laisvės" fondui paaokojo.

Taip pat aplankiau draugą F. Slogeri, kuris persikėlęs gyventi pas savo dukterį. Jis buvo labai susirgęs, bet dabar sveikas, linksmas ir gražiai atrodo. Jis irgi atsinaujino "Laisvės" prenumeratą.

Nuvažiuovome į Naugatuck, Conn., pas draugus Yocius. Radome abudu bevaikščiūjančius apie savo namus ir bedirbinėjančius. Frank Yocius jau yra sulaukęs 91 metų, o draugė Yocienė 81 metų. Ir su jais draugiškai pasikalbėjome, ir jie atsinaujino "Laisvės" prenumeratą.

Pas draugus Shukius, gyvenančius 10 Highland Dr., Waterbury vieši svetys iš Lietuvos Stanley Shukio brolis Kazys Šukis, kuris pas juos jau vieši apie porą mėnesių ir už poros savaitių žada grįžti į Lietuvą.

Stanley Shukis šiuo laiku nelabai gerai jaučiasi. Jo gyduolės—tai pasninkas. Pasninkauja, ir vėl geriau jaučiasi.

Linkiu jums visiems daug saulėtų dienelių ir geros sveikatos, ir kad jūs visi dar ilgai gyventumėte.

Draugas Vladas Unikas, gyvenęs prie Lake Plymouth, Conn., pas savo dukterį ir skaitė "Laisvė", šių metų balandžio mėnesį mirė. Jo likusiai šeimai gili užuojauta.

Antanas Dzimidai, gyvenęs 428 Chipman St. Ext., Waterbury, Conn., pas savo

DAUG SVEČIŲ IŠ LIETUVOS

Rugsėjo 17 dieną į New Yorką atskrido didelė žymių Tarybų Lietuvos darbuotojų grupė. Ją pasitiko Tarybų Sąjungos delegacijos Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 34-oje sesijoje narys, Lietuvos TSR Užsienio reikalų ministras Vytautas Zenkevičius, laisviečiai Ieva Mizarienė, Nastė Buknienė, Povilas ir Nelė Ventos, prie Jungtinių Tautų akredituotas Lietuvos žurnalistas Sigitas Krivickas, turistinės firmos Thomas Cook atstovai.

Svečių iš Lietuvos grupei vadovauja Tarybų Lietuvos Kompozitorių sąjungos valdybos pirmininkas Vytautas Laurušas. Grupės sudėtyje yra Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatai Ceslovas Sabanskis, Kazys Stoncelis, respublikos prekybos ministras Pranas Mickūnas, Lietuvos telegramų agentūros ELTA direktorius Feliksas Pažūsis, Sąjunginės autorinių teisių agentūros Lietuvos skyriaus viršininkas Jonas Leikauskas, Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės chirurginio skyriaus vedėjas Vytautas Mikalauskas. Palangos miesto Liaudies deputatų tarybos Vykdomojo komiteto pirmininkas Danius Puodžius, Lietuvos laivininkystės viršininkas Alfonsas Ramanauskas.

Sioje išvykoje taip pat dalyvauja visa eilė stambių gamybių kolektyvų vadovų. Tai Plungės dirbtinės odos gamyklos direktorius Egidijus Bulavas, Utenos M. Melnikaitės gamybinio triko-

tažo—galanterijos susivienijimo direktorius Albertas Rubavičius, Raseinių melioracijos statybos-montavimo valdybos viršininkas Antanas Siudikas.

Svečių tarpe taip pat yra Socialistinio darbo didvyris Šakių rajono kolūkio pirmininkas Kostas Glikas, Vilniaus rajono Panerio tarybinio ūkio direktorius Algimantas Jarašiūnas, Kretingos rajono K. Požėlos kolūkio pirm. Stasys Mažeika. Atkeliavo pora mokslininkų—Lietuvos TSR Mokslų Akademijos vyresnysis mokslinis bendradarbis Solomonas Atamukas, Vilniaus valstybinio V. Kapsuko universiteto docentas Vladas Rybakovas.

Yra ir nedidelis moterų būrelis: Lietuvos TSR Valstybinės konservatorijos koncertmeisterė Aušra Banaitytė, Kauno muzikinio teatro solistė Janina Latušinskienė, Lietuvos TSR

Valstybinio radijo ir televizijos komiteto direktorė Stasė Stankevičienė ir "Inturisto" Lietuvos skyriaus gidė vertėja Ramutė Kalinauskienė.

Atvyko ir keletas spaudos atstovų—"Minties" leidyklos direktorius Algimantas Garliuskas, žurnalo "Svyturys" vyriausias redaktorius Antanas Viršulis, žurnalo "Pergalė" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas, plačiai žinomas poetas Algimantas Baltakis, TSRS žurnalistų sąjungos narys Mečišlovas Sadvoskis.

Keliauninkai iš Lietuvos jau aplankė Washingtoną, Detroitą, Chicagą, San Franciską. Jie dar pabuvos Los Angelėse, Philadelphijoje, susitiks su ten gyvenančiais tautiečiais.

Spalio 31 dieną jie sugrįž į New Yorką ir 5 valandą popiet juos galėsime pamatyti "Laisvės" salėje. Kviečiame visus gausiai dalyvauti.

REP.

BRIEFS

The famous "Volzhanka" Folk Dance Ensemble with its fabulous performing group of outstanding trade union dancers appear for the first time in the U. S. A. One performance only—Friday, November 9, 7:30 P. M. The High School of Arts and Design, 1075 Second Ave. (57th Street), N. Y.

The number of Americans living in poverty exceeds the population of more than half the nations in the world, Patricia Roberts Harris, Secretary of Health, Education and Welfare, said recently.

The more than 25 million poor Americans are largely invisible to their fellow citizens, who often "forget just how brutal it is to be poor," she told a National Press Club luncheon.

You are invited to a luncheon honoring Richard Morford, executive director of the National Council of American-Soviet Friendship for over thirty years and life-long activist for peace, disarmament and friendship. This event will take place Sunday, November 18, at 12 o'clock.

Grand Ballroom, Hotel Roosevelt, Madison Avenue at 45th Street, New York City. Contribution \$18.50

One in every 200 people will live to the age of 100 and seven out of 10 of them will be women, according to the American Council of Life Insurance.

The Coca-Cola Co. and the Soviet Union have agreed to extend an agreement in a joint effort to develop protein-rich foods and beverages in Russia, Coca-Cola officials announced.

J. Paul Austin, Chairman of the Atlanta-based soft drink company, said that his company and the Russians had signed a 10-year extension of a 1974 scientific and technical agreement. The original agreement resulted in the creation of a pilot plant in Uglich—a city of about 40,000 that is the Soviet Union's largest center of dairy industry research—to make protein food from whey. Whey is the thin, watery part of milk that separates from the thicker part, known as curd.

(N. Y. Times, 8/23/79)

America is not a land of "milk and honey". Many people who have come here find that their dream has turned to a nightmare. Killings, robberies, rape is what you hear in news every day and this leaves people in fear and unhappy. And if you have a job you have to work hard. Nothing comes easy to most people.

Iise

"LAISVĖS" METINIS KONCERTAS

Ivyks lapkričio 11 d.

Laisvės Salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Pradžia: 2 val. po pietų

Aido Choras vadovybėje Mildred Stensler

Koncerto programą pildys solistė Amelia Jeskevičiūtė Young; Aido Choras vadovybėje Mildred Stensler ir Choro solistai Victor Becker, Nellie Ventienė, Victor Becker, Jr. Koncerto akompanistas bus Frank Brazinskas; jis taipgi pildys dalį programos su dviem dukrelėmis; Hartfordo Choras, vadovybėje Wilma Hollis su soliste Elena Brazauskas ir trio iš jaunų choristų. Po koncerto bus gėri pietūs. Auka \$8.

BROOKLYN, N. Y.

Mirus

Juozui Weiss

Buvusiam per 28 metus išdininku LDS Centro Valdyboje, Reiškiam gilią užuojautą jo sūnui Richard Lee ir jo šeimai ir dukrai Frances Davis ir jos šeimai ir kitiems jo artimiesiems.

LDS CENTRO VALDYBA

SOUTH OZONE PARK, N. Y.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS Antanas Meškis

Mirė

1969 m. spalio 13 d.

Jau sukako dešimt metų nuo mūsų mylimo gyvenimo draugo ir dėdės mirties, o mes jo nepamirštame, ir mūsų širdyse išgėsys vis didėja. Antanas buvo uolus "Laisvės" skaitytojas ir rėmėjas nuo pirmos laikraščio atsiradimo dienos. Jis buvo pažangiųjų organizacijų narys ir veikėjas. Išsėkis ramiai, mūsų mielasis.

Žmona—JULIA MEŠKIENĖ
Dukterė—ANTOŠĖ MEŠKYTĖ

Jung Sok Kim, right, in the kitchen with daughter, Hue Sun. "We came for a better life, but we have not found it better yet. It is work, work, work."